

Riksdagens protokoll

2009/10:69

Torsdagen den 4 februari

Kl. 12.00 – 13.28
14.00 – 14.45

Protokoll
2009/10:69

1 § Justering av protokoll

Justerades protokollet för den 29 januari.

2 § Anmälan om fördröjt svar på interpellation

Till riksdagen hade inkommit följande skrivelse:

Interpellation 2009/10:197

Till riksdagen

Interpellation 2009/10:197 Statligt stöd till bilindustrin och konkurrensneutralitet

av Bosse Ringholm (s)

Interpellationen kommer att besvaras tisdagen den 9 februari 2010.

Skälet till dröjsmålet är nationella samt utrikes resor.

Stockholm den 3 februari 2010

Näringsdepartementet

Maud Olofsson (c)

Enligt uppdrag

Fredrik Ahlén

Expeditionschef

3 § Svar på interpellation 2009/10:194 om havandeskapspenning

*Svar på
interpellationer*

Anf. 1 Statsrådet CRISTINA HUSMARK PEHRSSON (m):

Herr talman! Eva-Lena Jansson har frågat mig vilka åtgärder jag avser att vidta för att rätten till havandeskapspenning ska vara rättssäker och att likabehandlingsprincipen ska gälla vid lika arbetsuppgifter.

För mig är det viktigt att gravida ska kunna känna sig trygga, inte minst ekonomisk. En kvinna som i slutet av graviditeten inte kan utföra sitt fysiskt påfrestande arbete kan få havandeskapspenning om hon inte kan omplaceras till ett annat arbete. Havandeskapspenning kan i ett sådant fall betalas ut från och med den 60:e dagen och längst till och med den elfte dagen före den beräknade tidpunkten för förlossningen. Syftet med havandeskapspenning är att ge en gravid kvinna möjlighet till er-

sättning när hon på grund av arbetets art inte kan utföra sitt arbete eller annat arbete hos arbetsgivaren under slutet av graviditeten.

Socialförsäkringen ska ge en trygghet, inte bara när det gäller ersättningen utan också när det gäller att rätt person får sin ersättning i tid. Jag anser att det är av allra största vikt att socialförsäkringens administration garanterar en effektiv och självfallet också en rättssäker handläggning av ärenden. Det är bland annat utifrån dessa krav som Försäkringskassan har genomfört en omfattande omorganisation. För att ytterligare stärka rättssäkerheten inom socialförsäkringen har regeringen inrättat Inspektionen för socialförsäkringen. Inspektionen för socialförsäkringen ska genom sin verksamhet stärka rättssäkerheten när det gäller socialförsäkringssystemet hos medborgarna. För regeringen är det mycket viktigt att socialförsäkringarna tillämpas likformigt och rättvist över hela landet.

Jag vill avsluta med att säga att jag förutsätter att Försäkringskassans ledning fortsätter med det viktiga arbetet för att säkerställa en rättssäker socialförsäkringsadministration. Jag anser därför att det i dagsläget inte finns anledning att vidta ytterligare åtgärder på detta område.

Anf. 2 EVA-LENA JANSSON (s):

Herr talman! Jag tackar Cristina Husmark Pehrsson för svaret. Bakgrunden till min interpellation är att en gravid brevbärare i Örebro har nekats havandeskapspenning. Det behöver inte vara så konstigt i sig, men när man läser vad som har hänt i Örebro ser man att det handlar om två olika brevbärare som jobbar på två olika arbetsplatser men med exakt samma arbetsuppgifter. Den ena får rätten till havandeskapspenning godkänd. Den andra får det inte. Båda utför alltså nästan identiskt lika arbetsuppgifter. Därav min fråga: Är det ett rättssäkert system vi har?

Frågan som jag har ställt till Cristina Husmark Pehrsson är om man ska göra någon ändring av det här. Det som har framkommit efter det att jag skrev interpellationen är att båda fallen förmodligen har handlagts av samma kontor i Göteborg eftersom det är ett enda kontor i Sverige som handlägger dessa fall.

När jag har ställt frågan om hur man har gått till väga har man bland annat hänvisat till rättspraxis, framför allt den statistik som Riksförsäkringsverket har tagit fram. Man har gått igenom rättslägesanalys, som det kallas, och hänvisar till material från 1980–1991. Det material man hänvisar till är alltså nästan 18 år gammalt.

Man kan fundera på om det har hänt någonting i arbetslivet. Och framför allt: Har det hänt någonting med brevbärarjobbet? Jag har jobbat på Posten i 25 år, och enligt min uppfattning har jobbet blivit dubbelt så tungt som det var tidigare. Det är väldigt fysiskt påfrestande. Det man framför allt funderar på är om rätten till havandeskapspenning ska ha att göra med vilken handläggare man har. Det är ursprungsfrågan. Det handlar egentligen inte om jobbet utan om att man ska kunna känna att det är en rättssäker bedömning.

Ingen som har läst artikeln om de två brevbärarna, Anna och Helena, kan tycka att det verkar vara rättssäkert, i synnerhet inte när man dessutom får reda på att det är samma kontor som har handlagt frågorna – därav min fråga.

Herr talman! Husmark Pehrsson säger i sitt svar att hon inte har för avsikt att vidta några åtgärder. Följdfrågan blir då om hon tycker att detta verkar rättssäkert. Jag förstår att hon inte kan uttala sig om det enskilda fallet, men det handlar om principen när man ser att hanteringen blir så olika.

Jag undrar också om tillämpningen att titta på rättslägesanalys från 1992. Är det en rättvis bedömning att använda så gamla fall? Det har hänt mycket saker på arbetsmarknaden, framför allt har Posten som bolag genomgått stora förändringar. Arbetet ser inte alls likadant ut.

Jag har ytterligare en fråga. Om en person blir sjuk på grund av arbetet för att hon nekas havandeskapspenning ska hon fylla i en arbetsskadeanmälan. Vem blir i det fallet vållande? Är det Försäkringskassan, som har nekat, eller är det arbetsgivaren? Personen blir ju förmodligen sjuk på grund av att hon utför arbetsuppgifter. Detta blir också föremål för prövning av Försäkringskassan.

Herr talman! Jag skulle vilja ha några klarlägganden i de här frågorna.

Anf. 3 Statsrådet CRISTINA HUSMARK PEHRSSON (m):

Herr talman! Jag tackar Eva-Lena Jansson för interpellationen. Jag tycker att den är viktig, och jag kan bara till fullo instämma i att vi – vare sig Eva-Lena Jansson, jag eller regeringen – aldrig kommer att acceptera en process som inte är rättssäker och som inte tillämpas lika över landet. Vi är helt överens i den frågan. Jag vill återigen säga att jag tycker att detta är en viktig interpellation.

Jag vill ge ytterligare klargöranden för varför jag har kommit fram till det ställningstagande som jag har gjort. Precis som Eva-Lena Jansson säger kan jag inte i ett enskilt fall gå in och göra en bedömning, och det kräver hon inte heller. Vi känner ju inte till bakgrund och så vidare.

Med detta sagt vill jag ändå säga att jag blir bekymrad om det skulle vara så att rättsläget är osäkert för vissa personer och att det inte är likformigt i landet. Vi har alla för ögonen att det är så det ska vara.

Jag vet att Försäkringskassan nu arbetar för att säkerställa just en likformig tillämpning över hela landet. Det får inte göras olika bedömningar på olika kontor eller av olika handläggare; där är vi helt överens. Det gäller havandeskapspenning och även alla andra ersättningar som betalas ut av Försäkringskassan.

Handläggningarna av havandeskapspenning är koncentrerade till Göteborg, men nu också till Stockholm enligt de uppgifter jag har. Syftet är att behandlingen ska bli mer likriktad oavsett vilken handläggare som bedömer det hela. Den ska alltså inte utgå från lokala förhållanden. Dessutom planerar nu Försäkringskassan ett seminarium för handläggarna av havandeskapspenning för att få en likformig och lika tillämpning i hela landet.

Eva-Lena Jansson nämnde rättspraxis och att den är gammal. Jag kan hålla med om det, och därför är det bra att jag kan berätta att Försäkringskassan nu följer tillämpningen och gör en analys av rättsläget när det gäller havandeskapspenning. Man håller på med det just nu, för att få en aktuell bild av läget. Vi ska inte ha så gammal rättspraxis att titta på som ska vägleda oss, utan det ska komma en ny analys. Den ser jag fram emot att få ta del av.

För att Försäkringskassan ska få resurser och möjligheter att arbeta med detta har vi från och med i år höjt Försäkringskassans totala ram – alltså inte tilläggsbudgeten – med 600 miljoner kronor. Det kommer vi också att göra åren framöver för att Försäkringskassan ska få möjlighet att inte minst se till att rättssäkerhet ska råda och att ersättningar betalas ut i tid.

Anf. 4 EVA-LENA JANSSON (s):

Herr talman! Ibland är jag och Cristina Husmark Pehrsson överens. Det känns bra. I vissa frågor är vi inte alls överens, och det känns också bra.

I den här frågan tycker jag att det är viktigt att man tittar på hur arbetet har utvecklats och hur Försäkringskassan jobbar. Enligt vad som har framkommit har man vid bedömningen enbart tittat på en sådan sak som tunga lyft. Man har tittat på en dom, ett enskilt fall. I den här rättslägesanalysen finns det också en dom där man ger en kvinna havandeskapspenning därför att hon utför arbetet under, som det står, besvärliga omständigheter. Det handlar om hur man sitter och hur man jobbar.

Om man föreställer sig att man sitter i en bil och flyttar föremål fram och tillbaka, att man ska hänga ut genom ett fönster för att försöka nå en brevlåda, att man ska kliva över snövallar med mera inser rätt många att det jobbet är ganska besvärligt och att själva arbetssituationen är ganska jobbig. Att dessutom krypa in i och ut ur bilar och bära tunga saker är också jobbigt. Jag välkomnar att man tittar över detta. Jag tycker att det är jätteviktigt.

Något som också har varit viktigt för Socialdemokraterna tidigare, och jag tror att vi har varit väldigt tydliga med det när vi har pratat om det, är hur man har forskat om arbetslivets villkor. På Arbetslivsinstitutet, som den borgerliga regeringen med Cristina Husmark Pehrssons goda minne lade ned, forskade man på utvecklingen av arbetslivet för att se vilka konsekvenser det får. Där kan man också se utvecklingen när det gäller hur tungt jobbet har blivit, hur få pauser man har och hur luft i organisationen har försvunnit. Det har också påverkat arbetssituationen. Det är inte Försäkringskassans uppgift egentligen att se hur jobbet har utvecklats, men man grundar sig fortfarande på de domar som kom 1980–1991. Jag blir jätteglad om det kommer någon förändring av det, men då måste man också ha en bra forskning och kunna gå tillbaka till detta.

Herr talman! Jag ställde en fråga om vad som händer om personen blir sjuk av jobbet. Nu pratar jag bara generellt. Man nekas havandeskapspenning och blir alltså kvar på jobbet men kan inte utföra det utan blir sjuk av att man tvingas utföra arbetsuppgifterna. Vem är det då som blir vållande? Man har ju blivit sjuk på grund av jobbet och ska göra en arbetsskadeanmälan. Är det arbetsgivaren som inte har kunnat omplacera personen som har ansvaret eller blir det Försäkringskassans ansvar? Jag tycker att detta är grannlaga. Arbetsgivaren har i ett intyg till Försäkringskassan medgivit att man inte kan omplacera personen och medvetet skrivit under. Personen måste utföra de här arbetsuppgifterna om personen ska vara kvar på jobbet. Sedan blir personen sjuk därför att Försäkringskassan har sagt att det inte är några problem att utföra det där jobbet. Hur hanterar man den typen av situationer i det framtida arbetet? Det

är Försäkringskassan som sedan ska göra en bedömning av om personen har en arbetsskada eller inte.

Herr talman! Jag skulle vilja ha ett litet förtydligande i den frågan också.

Anf. 5 Statsrådet CRISTINA HUSMARK PEHRSSON (m):

Herr talman! Vi är helt överens om att tillämpningen av våra socialförsäkringar ska vara rättssäker. Vi är helt överens när vi säger att det ska vara likformigt i hela landet. Alla, också de som inte är gravida utan är sjuka eller har arbetsskador, ska kunna känna sig trygga med att vi har en rättssäker tillämpning av våra socialförsäkringar ute i landet. Om man är gravid och har ett fysiskt påfrestande arbete och inte klarar av detta ska man kunna känna sig trygg med att man får havandeskapspenning.

Jag tycker också att det Eva-Lena Jansson kommer in på är väldigt viktigt. Jag träffade ett antal företagare i går i Halmstad. De undrade varför vi inte pratar mer om de ökade krav som i dag finns på arbetsgivare när det gäller omplacering och alternativa arbetsuppgifter för personer som är gravida eller har en sjukdom och ändå vill tillbaka till sitt arbete eller vill försöka på nytt. De sade att arbetsgivarna har fått ett ökat krav på sig med de nya reglerna i och med att man är tvungen att lämna ett intyg, i och med att man är tvungen att införa tjänstledighet och så vidare.

Jag vill också poängtera vikten av att vi nu satsar på företagshälsovård. Jag tycker att företagshälsovården har haft en för blygsam ställning i samhället. Genom den satsning vi gör nu på 500 miljoner kronor och extra stöd till småföretagare som ansluter sig och sedan anställer är det min förhoppning och tro att företagshälsovården nu ska kunna komma in som en betydligt viktigare aktör när det gäller arbetsmiljön än vad man gjorde förut. Det är viktigt att personer vars hälsoläge kan försämrats känner sig trygga när det gäller att kunna bli omplacerade.

Jag besökte Stora Enso i går. Sådana stora företag har stora möjligheter att göra omplaceringar, men jag hör också att kommuner och lands-ting inte är lika aktiva när det gäller att välkomna personer till andra arbetsuppgifter. Där ställer jag krav på arbetsgivarna, i synnerhet de som är stora och borde ha möjlighet att se till att det under en period, till exempel under den sista tiden när man är gravid och inte orkar utföra de arbetsuppgifter man brukar göra, finns andra arbetsuppgifter att erbjuda dessa personer.

Anf. 6 EVA-LENA JANSSON (s):

Herr talman! Jag var inne på att Arbetslivsinstitutet hade kunnat vara med och forskat vidare på hur utvecklingen har sett ut. De hade kunnat vara ett stöd för Försäkringskassan i det här arbetet.

Det är Försäkringskassan som ska pröva om man får sjukpenning, och de har ju överklagat tidigare sjukskrivningar där man inte har ansett att graviditet är en sjukdom. Det kommer att bli intressant att följa de här frågorna fortsättningsvis.

Jag tycker att det är bra att det finns krav på arbetsgivaren när det gäller möjligheter att bli omplacerad. Som det har varit hittills har den här regeringen i huvudsak riktat sina krav mot sjuka och arbetslösa och inte mot arbetsgivarna. Det är bra att det finns krav på arbetsgivarna.

Man ska också veta att möjligheten att omplacera, till exempel på företaget Posten i dag, är väldigt begränsade. Nästan alla jobb som finns där är tunga. De är förenade med lyft, och man står och går länge. De så kallade enkla jobben har rationaliserats bort. Om regeringen tycker att statliga bolag ska ha flera typer av lättare jobb får man också se till att man ställer lägre krav på vinstavkastning från Posten Norden. Där finns det fortfarande ett stort krav på att företaget ska lämna pengar till staten.

Jag menar att det är viktigt att vi ser till att vi har en rättssäker situation. Som det ser ut i dag, med det fall jag har beskrivit, är det inte min bild att det är rättssäkert när man söker havandeskapspenning. Man kan få olika bedömning trots att man har liknande arbetsuppgifter, jobbar på samma företag och i samma kommun och förmodligen har blivit handlagd på samma försäkringskass kontor, och det är inte tillfredsställande, herr talman.

Anf. 7 Statsrådet CRISTINA HUSMARK PEHRSSON (m):

Herr talman! Jag vill påminna om vad jag sade inledningsvis, nämligen att Försäkringskassan arbetar med rättssäker tillämpning och likformighet. Man samlar alla handläggare som arbetar med de här frågorna och följer rättsläget på nytt.

Jag vill också påminna om att vi har tillsatt en ny myndighet, Inspektionen för socialförsäkringen. Denna nya myndighets arbetsuppgift är att säkerställa likabehandling och att detta sker på ett rätt och riktigt sätt. När försäkringskassorna ute i länen blev en myndighet, vilket beslutades av riksdagen 2005, glömde man bort att en tillsyn över socialförsäkringarna skulle följa med. Man lade ju ned Riksförsäkringsverket och sade till Försäkringskassan att ha en intern kontroll. Den har säkert skötts på ett bra och riktigt sätt, men jag tycker inte att det är tillräckligt att en myndighet har tillsyn över sig själv. Därför har vi nu inrättat en ny myndighet, Inspektionen för socialförsäkringen, som ska garantera rättssäkerheten och likabehandlingen över landet.

Jag vill poängtera att arbetsgivarna har fått ett ökat ansvar. Eva-Lena Jansson nämnde de gravida som överklagade och fick rätt till sjukpenning. Det visar ju att den lag som gäller i dag faktiskt fungerar. Den var glasklar, och därför fick också de gravida sin sjukpenning.

Överläggningen var härmed avslutad.

4 § Svar på interpellation 2009/10:200 om djurskyddskontrollen

Anf. 8 Jordbruksminister ESKIL ERLANDSSON (c):

Herr talman! Alf Eriksson har frågat mig vad jag avser att göra för att återupprätta förtroendet för svensk djurhållning.

För regeringen är djurskyddet en mycket viktig fråga. Avsikten med att genomföra den förändring som trädde i kraft under fjolåret var att stärka djurskyddskontrollens effektivitet och likvärdighet. Djurskyddet ska ligga på samma höga nivå i hela landet och det ska vara tydligt för djurhållarna hur reglerna tillämpas.

Alf Eriksson har även frågat mig om jag avser att verka för att skjuta till mer medel så att djurskyddet kan återgå till samma nivå som före omorganisationen.

Det är sedan länge känt att det fanns vissa brister i den tidigare djurskyddskontrollen, bland annat när det gällde kvalitet och likvärdighet i kontrollerna. Det fanns också stora variationer i den frekvens med vilken kontrollerna utfördes och i vilken utsträckning kontrollerna var finansierade med avgifter.

Regeringen har i och med förändringen tillfört länsstyrelserna resurser för djurskyddskontrollarbetet. Dessa resurser motsvarar de medel som samtliga kommuner satsade på djurskyddskontrollerna när de hade ansvar för dem. Att ansvara för djurskyddskontrollen är numera en del av länsstyrelsernas ordinarie uppdrag, och de medel som tillförts länsstyrelserna är en del av deras förvaltningsanslag. Varje länsstyrelse har därför möjlighet att prioritera olika verksamheter inom sitt eget anslag.

Genom förändringen har vi minskat antalet kontrollmyndigheter från ungefär 300 till ett tjugotal. Färre och större kontrollenheter underlättar styrningen, samordningen och uppföljningen av kontrollen. Att samla uppgifterna hos länsstyrelserna ger också möjlighet till bättre kompetensuppbyggnad och fler inspektörer som är specialiserade på djurskydd. Fler inspektörer som arbetar tillsammans innebär också minskad sårbarhet och gör det lättare att undvika ensamarbete, jävsproblematik och andra situationer som kan vara besvärande. Även införandet av ett nationellt djurskyddskontrollregister underlättar för kontrollmyndigheterna att planera, samordna och följa upp kontrollen.

Alf Eriksson har slutligen frågat mig om jag avser att verka för en omläggning av fördelningen av medel så att den beräknas på antalet djur och inte på människor.

De tillförda medlen har fördelats mellan länsstyrelserna med hjälp av den fördelningsnyckel som används för länsstyrelsernas förvaltningsanslag. I denna nyckel tas flera aspekter i beaktande. Där finns bland annat parametrar som speglar långa avstånd, befolkningens mängd och antalet lantbruk inom länet.

En nyhet för 2010 är att vi nu har fört in antalet djur i fördelningsnyckeln för att på så sätt fördela medlen så korrekt som möjligt mellan länsstyrelserna. De parametrar som påverkar kostnaderna i djurskyddskontrollen återspeglas alltså i fördelningsnyckeln.

Anf. 9 ALF ERIKSSON (s):

Herr talman! Tack för svaret, jordbruksministern! Vårt land har länge kännetecknats av att vi har högt ställda krav på djurmiljö och djurskydd. Självklart har det varit så att det är djuren som står i centrum för denna syn. Men det har också gjort oss kända för att vi har en human djurhållning som också ger en bättre livsmedelskvalitet. Inte minst inom EU har Sverige mycket aktivt drivit på för att förbättra miljön för djuren. De flesta av oss minns bilderna från förfärliga djurtransporter. En del finns säkerligen kvar. Vi minns Margareta Winbergs väldiga ansträngningar när vi var nya EU-medlemmar för att få de europeiska reglerna att närma sig dem som vi har haft och har i Sverige.

Detta har gett stort förtroende för svensk livsmedelsproduktion. Sannolikt har det också inneburit att våra produkter har fått ett mervärde på marknaden. Inte minst svenska konsumenter har i stor utsträckning valt svenska produkter och det de står för framför importerade produkter som många gånger är framställda under sämre förhållanden.

Allt det här förpliktar. Det är därför med stor oro som vi ser hur det ena larmet efter det andra kommer fram och påvisar grava brott mot djurskyddslagen, och bilden av det goda, svenska djurskyddet håller på att krackelera.

För de flesta står det klart att om efterlevnaden av en lagstiftning brister måste man öka kontrollen. Om vi har ett ökat antal rattfyllerister sätter vi väl in mer resurser för att få kontroll och en ökad lagefterlevnad, inte mindre!

Men regeringen har gjort på det här sättet. Konsekvensen av omläggningen har blivit minskade kontroller samtidigt som vi får allt fler larm. Även om djurskyddskontrollen inte var perfekt tidigare var den mycket bättre före omläggningen som inneburit att ansvaret har överförts från kommuner till länsstyrelser.

En utredning för flera år sedan visade att det skulle bli sådana här konsekvenser om inga mer medel tillskötts när man gjorde en sådan här omläggning. I Halland har antalet inspektörer i och med omläggningen minskat med hälften. Vi har sex kvar.

Min fråga kvarstår: Vad avser jordbruksministern att göra för att vi ska få en bättre och inte en sämre kontroll av djurskyddet så att förtroendet för svensk djurhållning kan återupprättas?

Anf. 10 Jordbruksminister ESKIL ERLANDSSON (c):

Herr talman! Den här regeringen har på kort tid vidtagit ett antal förändringar som ska leda till en bättre tillsyn av djur i landet. I många år har vi väntat på att vi till exempel skulle få ett djurskyddskontrollregister. Nu är det verklighet. Ett sådant finns i dag, vilket ju underlättar för dem som ska utföra kontrollerna.

Vi har även infört, vilket har varit efterlängtat i många år och som den tidigare regeringen avstod från att införa, ett djurförbudsregister så att det nu inte är möjligt för människor som har djurförbud att flytta mellan olika platser i landet och samtidigt inneha djur.

Vi kommer i en absolut närtid att införa en djurskyddsdeklaration för alla landets svinbesättningar, vilket underlättar för den ordinarie kontrollapparaten. Detta är exempel på åtgärder som har vidtagits under den korta tid som vi har innehåft regeringsmakten i vårt land.

Jag måste dessutom, herr talman, dementera ett antal påståenden som gjordes av interpellanten, nämligen om att det skulle vara mindre pengar nu än tidigare. Nej, det är det inte. Det är lika mycket pengar, och rimligen borde kontrollerna kunna utföras med samma intensitet som tidigare. I varje fall borde den inte bli mindre.

Varför har det då blivit som det har blivit? Jo, det beror på att ett stort antal kommuner efterlämnade ett berg av ärenden som länsstyrelserna fick ta hand om. Dessutom har alla organisationer, som interpellanten vet, barnsjukdomar – man ska rekrytera personal och så vidare. Nu hoppas och förutsätter jag att de ärenden som efterlämnades från landets kommuner till länsstyrelserna är avklarade under 2009 och att man har

kunnat rekrytera personal i den omfattning som man bedömer är lämplig i respektive län så att den, ska vi kalla det, ordinarie verksamheten fungerar på det sätt som den ska fungera under kommande år.

Var det då så bra tidigare, herr talman? Nej, det var det inte. Det var därför vi gjorde förändringen. Om jag generaliserar kan jag säga att i bortemot en tredjedel av landets kommuner förekom i praktiken ingen djurskyddskontroll alls, och vi fick till och med påpekanden från Europeiska unionen som sade att vi måste skärpa oss och göra en förändring. Det gjorde vi, och nu förutsätter jag att djurskyddskontrollen fungerar på det sätt som denna viktiga sak ska fungera.

Anf. 11 ALF ERIKSSON (s):

Herr talman! Faktum kvarstår. Omläggningen har misslyckats eftersom larmen ökar i antal och brister i djurskyddet uppdagas mer och mer. Det är inte länge sedan vi såg vidriga bilder som kablades ut i medierna. Den allmänna inställningen verkar vara att man lite grann kan se på detta mellan fingrarna.

Nu säger jordbruksministern att omläggningen inte har inneburit några minskade anslag. Det påstår jag inte heller, men antalet inspektörer har minskat. Oavsett hur bergen ser ut borde det väl vara antalet personer som ska beta av dessa som kan röna framgång, inte om man har lika mycket medel. Som jag tidigare nämnde har konsekvensen för mitt hemlän Halland blivit att vi nu har hälften så många inspektörer jämfört med tidigare som ska beta av det berget. Det kan inte vara rimligt.

Bakgrunden till debatten tycker jag och mitt parti är ytterst allvarlig. Den handlar om förtroendet för vår livsmedelsproduktion. Den handlar om förtroendet för vårt sätt att vårda våra djur. Om vi inte kan upprätthålla kontrollen av den lagstiftning vi har kommer det att drabba oss hårt både i anseende och rent ekonomiskt. Förtroendet för vår livsmedelsproduktion hänger i hög grad samman med vilken djurhållning vi bedriver.

I och med omläggningen till länsstyrelserna säger jordbruksministern att det inte förekom någon kontroll i vissa kommuner. Nej, men det förekom en hel del samarbete mellan kommunerna, över länsgränserna, för att vidmakthålla kompetens och en bättre arbetsmiljö för inspektörerna. I samband med omläggningen slogs den möjligheten sönder eftersom länsgränserna i det närmaste blev som nationsgränser.

Om man hade byggt vidare på den möjlighet som fanns med samverkan och att kontrollanterna levde så nära som möjligt dem de kontrollerade samt hade den lokala kännedomen hade vi nog sluppit många av de konflikter som vi nu ser i och med den centralisering som skett.

Herr talman! Mina frågor kvarstår: Hur ska vi få upp anseendet? Ämnar statsrådet ta ytterligare initiativ för att vi ska få en fördelning av medlen så att de i större utsträckning går till de län som har flest djur och inte till dem som har minst?

Anf. 12 Jordbruksminister ESKIL ERLANDSSON (c):

Herr talman! Jag tycker att jag gett svar på de framställda frågorna i mitt skriftliga svar på interpellationen. Vi har nu parametrar som mäter antalet djur i den fördelningsnyckel som reglerar hur mycket pengar som går till respektive länsstyrelse. Jag har alltså även i detta avseende uppfyllt det löfte som jag givit i riksdagen och till landets landshövdingar.

Vi ska också påminna oss, Alf Eriksson och jag, om att djurskyddslagstiftningen omfattar inte bara lantbrukets djur utan alla typer av djur, alltså även så kallade sällskapsdjur. De ska också kontrolleras ibland och åtgärder kan behöva vidtas. Det är ett av skälen till att vi inte kan fördela dessa pengar enbart efter hur många lantbruksdjur det finns i respektive område i landet.

Låt oss även, herr talman, påminna oss om att det yttersta ansvaret för att djur sköts väl, att djur sköts på det sätt som djur ska skötas, alltid åvilar ägaren eller den som sätts i dennes ställe, och det ansvaret går aldrig att kontrollera bort. Jag vill vidare påstå att de som har djur för produktionens skull vill ha friska och välmående djur av det skälet att de djuren producerar bättre. Det är alltså större ekonomisk vinning i att ha friska och välmående djur än att ha djur som är sjuka eller på något sätt lider eftersom de inte producerar det som lantbrukaren, bonden, vill ha, nämligen det friska köttet och den goda mjölken.

Jag måste också ta upp problematiken kring förflyttningen från kommun till länsstyrelse. Det var ju så, Alf Eriksson, att det för det mesta var en ensamarbetande människa i kommunen, om det över huvud taget fanns någon. Denna människa skulle ha semester och ville kanske ha en dag för vård av barn, och då fanns det ingen ersättare. Nu jobbar man i lag, kan specialisera sig, täcka upp för varandras semestrar och andra ledigheter och även täcka upp för varandra när någon byter arbete.

Avslutningsvis vill jag återigen belysa problematiken med barnsjukdomar. I alla sammanhang när man bygger upp en organisation uppstår det barnsjukdomar. I det här fallet har jag lokaliserat två som är specifika. Det ena är att antalet oavslutade ärenden som förts över från landets kommuner varit mycket stort. Det andra är att man på sina håll haft rekryteringsproblem. Man har haft svårt att få tag på duktiga människor till de tjänster som man inrättat vid landets länsstyrelser.

Anf. 13 ALF ERIKSSON (s):

Herr talman! En sak kan Eskil Erlandsson och jag vara helt överens om och det är synen på djurskyddet och det mervärde som ett gott djurskydd ger till näringen. Det är vi helt överens om. Nu gäller det att upprätthålla det, och det är där vi ser brister.

Eskil Erlandsson säger att det har blivit en bra fördelning efter den förändring som gjorts. Jag kan konstatera att vi i Halland behövde 3 miljoner för att upprätthålla den tidigare nivån på djurskyddet. Det blev 500 000. Det räcker inte för att klara av djurskyddet i ett så djurtätt län som Halland.

Jag kan även hålla med om att antalet sällskapsdjur ökar. Man kan ha olika åsikter om hur många djur vi ska trycka in i våra lägenheter. Men fullt klart är att om antalet sällskapsdjur ökar och de också ska in under kontrollen innebär inte det att det behövs minskade resurser för djurkontrollen, utan det innebär att det behövs ökade resurser. Det har vi inte sett någon skymt av.

Nej, det är klart att det inte går att kontrollera bort ansvaret. Ansvaret ligger hos djurägaren. Ansvaret ligger hos bilföraren för att han framför sin bil säkert. Trots det händer det då och då att det är lite si och så med detta. Det ska finnas en kontroll, så att man upplever att risken är uppen-

bar att man blir avslöjad om man inte följer den lagstiftning som vi i demokratisk ordning har fastställt här i riksdagen.

Herr talman! Vi behöver mer resurser och en bättre fördelning för att klara djurskyddet i landet.

Anf. 14 Jordbruksminister ESKIL ERLANDSSON (c):

Herr talman! Jag tackar för interpellationsdebatten. Jag är övertygad om att Alf Eriksson och jag tycker att den här frågan är viktig och att vi ska göra det bästa möjliga för att alla typer av djur ska ha det bra.

Det vi gör i regeringen är påtagliga saker som bör leda till förbättringar. Vi satsar på förebyggande åtgärder. För att nämna några exempel: Riksdagen har nyligen antagit en av regeringen framlagd proposition om veterinära frågor. Vi har infört ett register över landets djurhållare. Vi har infört ett register över de människor som är förbjudna att ha djur över huvudet eller att ha vissa typer av djur.

Dessutom har vi nu fastslagit en organisation för den direkta kontrollen som innebär att människor jobbar tillsammans, som innebär att människor får möjlighet att fortbilda sig, som innebär att människor får möjlighet att specialisera sig på vissa djurslag, detta i en organisation som redan har ansvaret för till exempel förprovning av byggnader för lantbrukets djur. Jag är alldeles övertygad om att detta kommer att bli bra när organisationen har satt sig.

Överläggningen var härmed avslutad.

5 § Svar på interpellation 2009/10:172 om kunskap om vissa cancer-risker

Anf. 15 Socialminister GÖRAN HÄGGLUND (kd):

Herr talman! Jan Lindholm har frågat mig på vilket sätt jag kommer att se till att kunskapen om cancer-risker på grund av skadlig inomhusluft klarläggs.

Cancer är en av våra stora folksjukdomar. Kunskapen om vad som orsakar den är otillräcklig i många avseenden. Regeringen har därför kraftigt ökat anslagen för cancerforskning.

Regeringen tillsatte också Utredningen om en nationell cancerstrategi för framtiden (S 2007:10) med uppdraget att utreda vad som kan göras för att så långt som möjligt förhindra att människor insjuknar och dör i cancer samt för att förbättra kvaliteten i omhändertagandet av patienter med cancersjukdom.

Utredningen överlämnade i februari 2009 sitt betänkande *En nationell cancerstrategi för framtiden* (SOU 2009:11) till Socialdepartementet. Enligt betänkandet kommer antalet patienter med cancersjukdom att fördubblas fram till år 2030. I betänkandet föreslås en strategi för den framtida cancervården i Sverige med en rad olika förslag på hur landsting och regioner på ett resurseffektivt sätt kan möta den utmaning för vården som den stora framtida ökningen av antalet cancerfall innebär. En viktig del av utredningens förslag handlar om att förebygga att människor insjuknar i cancer. Utredningen föreslår att Sverige gör en satsning på starka och

kreativa miljöer för framgångsrik kunskapsbildning och kunskapsspridning inom cancerområdet de kommande 10–15 åren.

Regeringen har föreslagit riksdagen i budgetpropositionen för 2010 att totalt 227 miljoner kronor avsätts under perioden 2010–2012 för att förverkliga en nationell cancerstrategi med utgångspunkt från utredningens förslag.

Regeringen anser att förslaget att utveckla regionala cancercentrum är det strategiskt och långsiktigt viktigaste förslaget för cancervården i ett framtidsperspektiv, eftersom det på ett konkret sätt avser att stärka kunskapsbildning och kunskapsspridning i cancervården. Förslaget är också viktigt eftersom det syftar till att olika delar av cancervården ska förbättra sin samverkan för att kunna hantera den ökning av cancerincidens och cancerprevalens som väntas. Regeringen anser att dessa områden måste stärkas för att alla i Sverige ska kunna få en likvärdig cancervård av hög kvalitet oavsett bostadsort.

Ett annat mycket viktigt område är att öka kunskapen om vad som orsakar cancer och vad vi kan göra för att i största möjliga utsträckning undvika att vi insjuknar i cancer. En del av den satsning som regeringen beslutat om kommer att avsättas för att genomföra utredningens förslag i dessa delar.

I fråga om cancer och kunskapsutvecklingen kring denna är detta de satsningar som ligger inom Socialdepartementets område. Inom andra departement har man också berett frågor som gäller kunskapsutvecklingen inom cancerområdet, även inomhusluftens betydelse för denna.

Vetenskapsrådet fördelade för 2008 totalt 53 miljoner kronor i stöd till forskning inom cancerområdet. Vetenskapsrådet ger bland annat stöd till epidemiologiska studier som syftar till att förstå varför vissa personer har högre eller lägre risk att utveckla cancer i förhållande till vissa miljöfaktorer. Regeringen har också i forskningspropositionen *Ett lyft för forskning och innovation* (prop. 2008/09:50) föreslagit satsningar på några viktiga strategiska områden, varav cancer är ett. Regeringen föreslog att anslagen för forskning och forskarutbildning till vissa universitet och högskolor bör öka för satsningar på strategisk forskning inom cancerområdet med totalt 70 miljoner kronor under åren 2010–2012. Dessa medel har nu på Vetenskapsrådets rekommendation fördelats till tre lärosäten, Karolinska Institutet, Lunds universitet och Uppsala universitet.

Jag vill också nämna att miljöminister Andreas Carlgren i interpellationssvar under 2008 och 2009 har besvarat olika frågeställningar om bland annat fukt, mögel och radon i byggnader och deras hälsopåverkan för människor. I en av interpellationerna togs frågor upp som har nära anknytning till dem som ställs nu, bland annat frågan om att initiativ skulle tas till en särskild undersökning på personer som arbetat i en specifik byggnad och som antogs ha drabbats av cancer på grund av en ohälsosam inomhusmiljö. Miljöministern informerade om det omfattande arbete som pågår med att klarlägga eventuella samband mellan brister i inomhusmiljön som kan hänföras till planering, byggnader och förvaltning av byggnader och negativ påverkan på hälsan. Det noterades också att brister i inomhusmiljön inte enbart kan hänföras till brister i byggnaden. Stor betydelse för inomhusmiljön har också den verksamhet som bedrivs i byggnaderna liksom beteendet hos dem som vistas i byggnaderna. Vidare redovisades att regeringen i den forskningspolitiska propo-

sitionen hösten 2008 som prioriterade områden pekar ut forskning om hållbart samhällsbyggande och att en utökad satsning på inomhusmiljön är av stor vikt. Anslagen till Formas, som huvudansvarig för forskning om byggande, ökar med 150 miljoner kronor för 2009–2012 för att bland annat finansiera denna typ av forskning. Miljöministern sammanfattade med att slå fast att det krävs tvärvetenskapliga utrednings- och forskningsinsatser som omfattar en rad discipliner som bygg- och installationsteknik, medicin, beteendevetenskap och ekonomi för att klarlägga eventuella samband mellan brister i inomhusluften och hur detta kan påverka hälsan.

Med hänvisning till min redovisning i detta interpellationssvar är svaret på Jan Lindholms fråga att vi i regeringen kommer att fortsätta att bevaka utvecklingen inom detta område.

Anf. 16 JAN LINDHOLM (mp):

Herr talman! Först vill jag verkligen tacka socialministern för ett grundligt och mycket innehållsrikt svar. Jag är övertygad om att det finns en väldigt bred uppslutning i vårt samhälle kring åsikten att det är mycket angeläget att söka efter cancers gåta, som man brukar uttrycka det. Att cancervården också ska ha hög prioritet tror jag också att vi alla är överens om.

En cancerstrategi och mer resurser till forskning och till vård för dem som drabbats, säger ministern. Det är inte heller någonting kontroversiellt, utan det tror jag att vi alla kan stå bakom. Jag tycker nog att man kan gratulera ministern till att framgångsrikt ha lyft fram de här frågorna i den kamp som jag antar att det måste vara inom regeringen att tillfredsställa alla de olika krav som finns när man ska fördela de knappa resurser som det ändå alltid handlar om.

Min fråga är hur det står till med viljan att fokusera på sambanden mellan cancer och den ohälsosamma inomhusmiljön. Jag har mycket riktigt, som ministern påpekar, fått svar från miljöministern tidigare i frågor som tangerar området. Det arbete som miljöministern då hänvisade till har resulterat i ett par rapporter från Boverket. Men jag tycker inte att man hittar särskilt mycket i dem. Jag har letat men tror knappast man hittar ordet cancer i Betsyrapporterna.

Genom att jag ställer frågan till ministern med ansvar för vård hade jag tänkt mig att jag på det sättet kanske skulle kunna få en lite annorlunda diskussion. Min direkta fråga till ministern är om man har för avsikt att se till att cancerrisken som specifikt går att hänföra till inomhusluft och inomhusmiljö ska kartläggas. Det betyder inte att jag på något sätt motsätter mig de paket som ministern redovisar. Jag tycker att det är jätte viktigt att vi satsar generellt och brett på området.

Jag vill redogöra för varför jag frågar om just detta specifika. Det finns en skolbyggnad i Sverige där i genomsnitt en lärare per år drabbas av cancer. Av dem som arbetat i en speciell korridor har 40 procent nu diagnosen cancer eller har haft diagnosen cancer, eftersom tio av dem redan har dött.

När man river väggar och golv i byggnaden hittar man en svamp som heter stachybotrys som man vet producerar ett toxin som är cancerogent. Man vet att den är farlig att inta till exempel via födan genom att äta. Man kan undra om lärarna har suttit på sina arbetsrum och ätit.

De här toxinerna kan också förekomma i så oerhört små partiklar att de svävar nästan konstant i luften, och man andas då lätt in dem. Forskningen om hur farligt det är att andas in detta har knappt börjat ännu. Forskarna kan bara gissa att det rimligtvis är lika farligt att få in det den vägen som via maten.

Nu visar rapporten från Betsy som miljöministern hänvisar till att 40 procent av våra skolor i landet har en sådan dålig fukt- och mögelsituation. Enbart i Stockholmsområdet finns det ett tjugotal skolor med sådan inomhusmiljö som nu undersöks där inspektörerna knappt vågar gå in och titta.

Det borde ha högsta prioritet att titta på detta om det nu är så att 40 procent av våra skolbarn vistas i skolor där man har en cancerogen inomhusmiljö. Jag vet inte hur det är, men ministerns egna barn kanske dagligen vistas i sådana miljöer. Det är heller inte ett unikt problem för skolmiljöer, utan det finns på många arbetsplatser. Vårt polisväsen har till exempel ett stort antal polishus där man har mycket höga halter av toxinerna i luften, och poliserna har på vissa ställen gått på knäna på grund av det.

Anf. 17 Socialminister GÖRAN HÄGGLUND (kd):

Herr talman! Jag vill inleda med att säga att jag är väldigt glad att Jan Lindholm tar upp frågan eftersom den har en stor betydelse. Allt vi kan göra för att öka kunskapen om hur cancer uppkommer och vad som leder till det och allt vi kan göra för att förebygga utifrån det kunskapsläge som ligger för handen är av utomordentligt stor betydelse. Det gäller i första hand rent mänskligt, men det finns naturligtvis också en ekonomisk aspekt på det.

På medicinens område handlar den cancerstrategi som är på väg att förverkligas om att ägna sig åt att förebygga och i nästa skede åstadkomma tidig upptäckt. Vi vet att tidig upptäckt gör att ingreppen blir betydligt mindre än annars. Det handlar om att nå nya effektiva behandlingar, nya läkemedel och ytterst när inget har gått patientens väg att förstärka palliativ vård. Här finns en lång kedja av saker som behöver göras. Men det absolut viktigaste, som också understryks, är att förebygga. När sjukdomen inte uppkommer behöver man inte de andra stegen.

Det är otroligt komplext. Kunskapsläget är avgörande för att veta vad man bör göra i form av preventiva insatser. Därför är den forskningen av väldigt stor betydelse. Regeringen har, som jag redogjorde för, på flera olika områden satsat ytterligare resurser för att öka vårt kunnande på området. Vi tror att det är av stor betydelse.

En ytterligare aspekt på detta är förstås politikens roll i samarbetet kontra forskarsamhället. Hur långt ska politiken gå i att peka ut de problem som vi vill ha lösta och vad är forskarsamhällets ansvar att själv avgöra vad det ska vara utifrån möjligheterna till kunskapsgenombrott och möjligheterna att öka vårt kunnande på olika områden?

Regeringen har varit utomordentligt tydlig i forskningspropositionen och sagt att medicinområdet hör till de områden som vi vill se prioriterade. Utöver detta finns, som jag resonerade om tidigare, anslagen till Formas som jobbar med byggnader och sådant som rör det som vi just resonerar om.

Här finns både allmänna satsningar och specifika satsningar på området. Jag är förstås väldigt angelägen om att vi genom nya forskningsinsatser vinner ytterligare kunskaper som kan ligga till grund för ett effektivt förebyggande arbete och att vi inte upprepar de misstag som har begåtts i historien.

Fortfarande förekommer det, som Jan Lindholm understryker, att byggnader en kort tid efter det att de har invigts måste renoveras för att man använt felaktiga tekniker eller material som gör att de inte blir möjliga för människor att vistas i. Det är extremt viktigt att vi gör rätt från början.

Anf. 18 JAN LINDHOLM (mp):

Herr talman! Jag tycker att det är jätteintressant att ministern tar upp kunskapsläget. Hur mycket måste vi forska fram själva i Sverige? Borde vi inte kunna titta i omvärlden? Det här finns på många områden.

Jag vet att det finns behandlingar som anses vara evidensbaserade i Tyskland men som man inte får bedriva i Sverige. Likadant finns vid en jämförelse mellan Finland och Sverige, och Sverige och USA, på en del områden behandlingar som är helt okej att bedriva där.

Jag roade mig med att titta på den myndighet som kanske motsvarar Socialstyrelsen, fastän de har lite olika strukturer. I USA har man någonting som kallas för United States Environmental Protection Agency som arbetar med det som är någon sorts mellanting mellan sociala hänsyn och miljöhänsyn.

På dess hemsida presenterar man den kunskap som anses vara evidensbaserad i USA. Där säger man att detta med att andas in toxiner från stachybotrys är mycket väl känt. Man räknar upp ett antal olika diagnoser där cancer är en, och man specificerar även levercancer som ett problem.

Jag tycker att det är lite jobbigt som politiker ibland. Jag slåss ofta mot myndigheter där man hävdar någon sorts svensk egen patent på kunskap när det finns i resten av världen.

Man har på amerikanska federala hemsidor presenterar material för den amerikanska medborgaren där han kan gå in och titta vad han ska vara försiktig med, vilka risker som finns och vilken kunskap som finns. Varför har vi inte det hos våra statliga myndigheter?

Jag tycker att försiktighetsprincipen och att förebygga är jätteviktigt. Jag brukar ibland säga att Miljöpartiet är det enda seriösa skattesänkarpartiet. Vi är de enda som riktigt på allvar pratar om att förebygga.

Om man ska sänka skatten måste man först se till att den kostnad som dessa skattepengar ska användas till sjunker. Det kan man i det här fallet göra genom att förebygga och se till att vi inte vistas i de lokalerna. Annars bygger man när man sänker skatten egentligen bara upp en skuld någonstans.

Det kan vara i pengar om man lånar till verksamheten. Men det kan också vara ett berg i form av ett växande vårdbehov, ett vårdunderskott eller andra typer av underhållsunderskott i samhället som är baksidan av skattesänkningen. Om man menar allvar med detta måste man gå till roten och försöka förebygga.

Det finns nu en strid i det svenska vetenskapssamhället. Det vet jag. Jag tycker som politiker att man måste se sig om i världen och se vad man säger utanför Sverige och kunna använda det som underlag. Man

måste våga vara lite tuff som politiker, sticka ut hakan och säga: Här ska banne mig försiktighetsprincipen räcka. Att man inte blir enig i det svenska vetenskapssamhället ska inte vara ett hinder för politiska beslut.

Skadesanerare från olika företag gör undersökningar. Jag ska inte nämna några vid namn, men det finns ett flertal olika företag som gör undersökningar av våra byggnader – speciellt i samband med att de byter ägare. Det tråkiga i sammanhanget är att hyresfastigheter inte så ofta byter ägare, och därför är kunskaperna rätt dåliga där. Man kan ändå dra slutsatsen att i vissa bestånd – förutom skolor med en siffra på 40 procent – är det inte ovanligt att hamna mellan 20 och 30 procent. I vissa områden har kanske 8 procent av husen den typen att brister som gör att fukthalterna är så höga att det blir denna påväxt av mögel som leder till dessa problem.

Jag är glad för redovisningen av att ambitionen finns hos regeringen, men jag skulle vilja se en tydligare riktning mot problemen med inomhusluft, att våga styra åt mer kunskap där och kanske ta hänsyn till kunskap från resten av världen.

Anf. 19 Socialminister GÖRAN HÄGGLUND (kd):

Herr talman! Jag ger naturligtvis Jan Lindholm rätt i att kunskap inte kan ses som en nationell egendom utan är någonting som, i den mån forskning sker på ett fritt sätt, är öppen för alla. Vi ska vara vakna på att ta i anspråk landvinningar som har gjorts också i andra länder som har en kvalificerad forskning. Det är av enormt stor betydelse.

Sverige är ett land som satsar mycket på forskning, men vi kommer inte att kunna lösa alla problem på egen hand. Här fordras samverkan över nationsgränser. Mycket av detta sker i forskarvärlden, men det går säkert att åstadkomma mycket mer. När man kan samarbeta och lägga pusselbit till pusselbit blir mönstren i regel mycket tydligare än om var och en sitter och filar på sin egen kammare.

Försiktighetsprincipen är en klok och bra princip, men den kan naturligtvis också användas till nästan vad som helst. Nästan vad vi än gör är det alltid någon som ifrågasätter detta och kan hävda att försiktighetsprincipen skulle leda fram till slutsatsen att något inte kan göras. Till sist kan man inte göra någonting. Den måste användas med omdöme, och det tvivlar jag inte på att Jan Lindholm gör. Den är ett betydelsefullt instrument i sammanhangen, men den måste prövas med noggrannhet i varje enskilt fall.

Om jag talar om det som rör mitt eget fögderi som minister litar jag på att de som ger anslag till olika forskningsområden gör detta på ett sådant sätt att just de problemområden som är av störst betydelse och där det finns möjlighet till framgång bearbetas. Trots vad Jan Lindholm säger tror jag att det blir lite olyckligt om jag vid mitt skrivbord specifikt talar om vilka områden som det ska ske forskning om. Jag måste nog ha förtroende för dem. Det känns förfärligt att säga det, men det finns människor som är mer kunniga än jag! Då kanske jag ska lita på just deras kunskap.

Jan Lindholm har genom att väcka den här interpellationen ytterligare fört fokus till området. Jag lovar att på det område jag ansvarar direkt för och på de områden där jag kan påverka i kontakter med mina kolleger i regeringen och i andra sammanhang arbeta för att vi ska kunna lägga

resurser på att förebygga att människor ska drabbas av den förfärliga gruppen av sjukdomar.

Prot. 2009/10:69
4 februari

Anf. 20 JAN LINDHOLM (mp):

Herr talman! Jag ska inte förlänga debatten eftersom jag är nöjd med svaret.

Låt mig som avslutning ge en kort rekommendation. Om det finns tid över, gå in och titta på Epas hemsida och läs deras text om inomhusmiljö och cancerrisker. Jag tror att det är bra om ministern i olika sammanhang kan, när det passar, ta upp den tråden och prata med forskare om den. Jag menar inte att ministrarna ska sitta vid sina skrivbord och bestämma vad det ska forskas om, men jag tror att det spelar stor roll vad ledande politiker pratar om när prioriteringar sker i samhället.

Ministern kan naturligtvis gå in på mp.se/janlindholm och klicka på Inomhusmiljö och titta på presentationerna från seminariet den 11 november, som jag vet att ministern inte kunde komma till. Där var bland annat en amerikansk forskare som har jobbat med bakgrunden till den speciella lagstiftning som finns för just spädbarn. Små barn med sköra lungor är oerhört sårbara när det gäller dålig inomhusmiljö. Dessa toxiner är dessutom vävnadsnedbrytande. Klena lungor gör att sjukdomar lätt gör entré genom trasiga lungblåsor. Titta på det!

Anf. 21 Socialminister GÖRAN HÄGGLUND (kd):

Herr talman! Tack, Jan Lindholm, för tipsen! Jag lovar att åtminstone titta på någon av sajterna som rekommenderas för att kunna fortsätta ett viktigt arbete som också Jan Lindholm har bidragit till med den här interpellationen.

Överläggningen var härmed avslutad.

6 § Svar på interpellation 2009/10:177 om arbetet med klimatflyktingproblematiken

Anf. 22 Statsrådet GUNILLA CARLSSON (m):

Herr talman! Jan Lindholm har frågat utrikesministern hur han avser att agera med anledning av att initiativet om en revidering av folkrätten på grund av beskriven problematik nu tagits av företrädare för fattiga länder i syd. Interpellationen har överlämnats till mig för besvarande.

I interpellationen tar Jan Lindholm upp ett flertal frågeställningar vilka sammantaget visar på komplexiteten i frågan om människor som lämnar sina hem på grund av klimatförändringar.

Låt mig börja med att säga att jag delar Jan Lindholms oro för klimatförändringens effekter för människor som lever i fattigdom. Klimatförändringen utgör en utmaning för hela världssamfundet, och konsekvenserna av klimatförändringen riskerar att bli störst för utvecklingsländerna. De behöver vår solidaritet och vårt stöd för att både minska och hantera effekterna av klimatförändringen.

Jag anser dock inte att en revidering av folkrätten skulle innebära en lösning på det problem Jan Lindholm tar upp. Sveriges regering delar

UNHCR:s bedömning att vi måste undvika en omförhandling av 1951 års flyktingkonvention och dess tilläggsprotokoll för att även omfatta personer som lämnar sitt land på grund av klimatskäl. En sådan process skulle kunna innebära en påtaglig risk för urholkning av det redan existerande regelverket för skydd åt flyktingar.

Däremot kan det finnas anledning att i en internationell kontext föra en fördjupad diskussion om klimatförändringen som en faktor som påverkar migration. Man bör då skilja på människor som migrerar under planerade former för att minska sin utsatthet för pågående eller framtida försämringar av klimatet och människor som tvingas på flykt på grund av akuta väderkatastrofer.

Väderkatastrofer leder inte sällan till att människor tvingas fly. Det handlar dock i stor utsträckning om en temporär bosättning inom det egna landet. Målet för dessa drabbade är ofta att kunna återvända hem och återbygga sina liv.

Migration förorsakad av klimatförändringar på medellång och lång sikt kan däremot vara del i en anpassning till förändrade livsvillkor. Anpassning är ett centralt område av det internationella klimatarbetet. På nationell nivå kan det handla om att stärka arbetet med att förutse vad som kommer att hända, förebygga det som går att åtgärda och förbereda sig på att flytta från sådant som inte går att förhindra. På lokal nivå handlar anpassning bland annat om att ge samhällen och individer tillräckligt med kunskap och verktyg för att i god tid kunna fatta välgrundade beslut om hur de bäst hanterar klimatförändringens effekter i sin närmiljö. Migration inom eller utanför det egna landet kan i detta sammanhang utgöra ett medvetet val, om än ej alltid ett önskat sådant.

En av slutsatserna i den rapport som Klimatkommissionen, för vilken jag var ordförande, presenterade var att klimatförändringarna under kommande decennier snarare kommer att förstärka nuvarande migrationsmönster än skapa nya. Det är en viktigt slutsats när vi tänker i termer av hur och var biståndet kan bidra till att minska effekterna av klimatförändringar.

Nationer har det primära ansvaret för sina medborgare. Många utvecklingsländer behöver dock internationellt stöd för att kunna leva upp till detta ansvar. Internationellt bistånd kan bidra till att stärka kapaciteten att hantera klimatutmaningen hos såväl människor som myndigheter i ett land. Under FN:s ledning görs ansträngningar kring klimatanpassning och katastrofförebyggande som syftar till att öka fattiga länders motståndskraft och förmåga att hantera ökade klimatrisker.

Anf. 23 JAN LINDHOLM (mp):

Herr talman! Först vill jag tacka för svaret, som jag i och för sig tycker är lite väl försiktigt. Det ska naturligtvis inte falla någon sorts kritik på statsrådet för att utrikesministern inte kunde svara på interpellationen. Jag ställde den till utrikesministern eftersom han brukar delta i Nordiska rådets sessioner, och jag kan tänka mig att svaret kanske hade blivit något annorlunda om det hade kommit från honom.

Jag noterar att statsrådet delar min oro för klimatförändringarnas effekter för människor som lever i fattigdom. Jag noterar även att statsrådet anser att konsekvenserna av klimatförändringarna riskerar att bli störst i utvecklingsländerna. Jag hoppas dock att statsrådet även delar min oro

för människor som inte anser sig som fattiga men som bor i låglänta deltaområden och riskerar att översvämmas och även min oro för alla dem som inte bor i utvecklingsländer men som ändå redan drabbas av klimatförändringarna.

Det är till exempel alla de som har fått sina hem nedbrända i Grekland, i Australien och i Kalifornien på grund av extrem torka. Det är en effekt av klimatet. Det var alla de äldre människor i södra Frankrike som dog en sommar för tre år sedan när man hade extrem hetta på grund av klimatförändringarna. Det gäller flera av de människor som redan lämnat sina låglänta söderhavsöar. De var välutbildade och levde inte alls i fattigdom på sina öar.

Jag vill med detta nyansera den bild som ministern ger av att det bara skulle vara fattiga utvecklingsländer som drabbas av klimatförändringarna.

Vi som lever i moderna, så kallade utvecklade samhällen är väldigt beroende av komplicerade strukturer som mycket väl kan slås ut och drabba oss hårt. Vi vet att kraftigt regn kan få sjöar att svämma över även i vårt land, och flödet i våra vattendrag kan bli så kraftiga att både järnvägar och vägar spolats bort. Kraftledningsstolpar kan rivas ned, elledningar slitas sönder och fjärrvärmenät förstöras. Viktig infrastruktur kan rasa samman, och vi är väldigt sårbara. När våra kustvatten har blivit två grader varmare klarar vi inte längre av att kyla reaktorhårdarna, och då måste vi stänga våra kärnkraftverk.

Jag tror inte att jag i min interpellation har ställt krav på omförhandling av flyktingkonventionen, eftersom jag är medveten om att biståndsorganisationer, FN och alla som arbetar med det ser just den risk som ministern pekar på. Jag inser att det var en dålig formulering från min sida.

Jag frågar alltså med anledning av att jag uppmärksammade det initiativ som togs av företrädare från Afrika under Köpenhamnskonferensen om klimatfrågor och med anledning av det initiativ som har tagits av Nordiska rådet om behovet av att tidigt vara ute globalt och försöka hitta förhandlingslösningar, försöka hitta regelverk av något slag, där man i förväg bestämmer hur världssamfundet ska agera för att hantera de problem som vi vet kommer.

Jag skulle egentligen vilja veta hur regeringen ser på den rekommendation som Nordiska rådet tog på sin session år 2007. Där rekommenderade vi att de nordiska länderna ska ta ett gemensamt initiativ inom EU för att lyfta upp frågan till FN på lämpligt sätt och starta ett globalt rundabordssamtal med världens ledare kring hur vi hanterar dessa frågor. Det tar ju många år att hitta strukturer för det.

Anf. 24 Statsrådet GUNILLA CARLSSON (m):

Herr talman! Tack, Jan Lindholm, för en väldigt viktig interpellation kring en frågeställning som vi ur alla aspekter verkligen behöver diskutera mer. Det är effekterna av klimatförändringarna och vad de innebär inte bara för vår solidaritet utan också för hur migrationsströmmarna kommer att förstärkas. Det är vår analys.

Att utrikesministern valde att låta mig svara, efter noggrant sambere-dande och annat, var just för att diskutera bland annat vilka det är som främst förtjänar vår omedelbara uppmärksamhet. Många gånger är det de

fattigaste människorna i de fattigaste länderna som är mest utsatta och som inte på egen hand har resurser eller förmåga att anpassa sig till de klimatförändringar som är här redan nu. Det var därför vi tog fasta på detta i svaret.

Jag är glad att Jan Lindholm delar uppfattningen att vi inte ska omförhandla flyktinkonventionen, för den behövs för att ge stöd åt de utsatta som hotas med grova kränkningar av de mänskliga rättigheterna.

Hur ska vi då hantera detta? Ja, det handlar naturligtvis om samhällets sårbarhet på alla nivåer. Redan i Sverige pågår anpassning till klimatförändringar genom att vi gör riskanalyser, genom att vi funderar och genom att vi skapar egen beredskap – individer, försäkringsbolag men naturligtvis också kommuner och myndigheter.

Vi har förmåga i vårt eget land, tror vi i alla fall, att hantera det mesta av detta på egen hand. Men vi diskuterar naturligtvis i forum som till exempel Nordiska rådet, eftersom vi räknar med solidaritet och gemensamma ansträngningar. Den viktigaste ansträngningen är naturligtvis att få ett klimatavtal på plats som gör att utsläppen minskar. Men vi kommer även utifrån ett EU-perspektiv, inte minst efter Stockholmsprogrammet, att behöva diskutera vidare hur migrationsströmmar sker på grund av klimatförändringarna som EU kommer att vara tvungen att både hantera som ett migrationsproblem och titta på förebyggande.

Det är därför, herr talman, som jag i svaret uppehåller mig vid just biståndets förmåga att skapa starkare stater som kan fullfölja ansvaret gentemot sina medborgare men också för att vi ska kunna använda biståndet för att bygga smartare och skapa mänsklig kapacitet att ha förmågan att anpassa sig till ett förändrat klimat. Migration är en välkänd och redan i dag använd anpassning, som Jan Lindholm påminde oss om, i till exempel utvecklade länder.

Varför jag väljer att fokusera på de fattigaste av de fattiga är just att det är ett viktigt internationellt svar som måste ges. Där tror jag, som sagt var, att anpassningsåtgärder i dessa drabbade länder och regioner är det bästa och mest effektiva, och det måste vi göra nu. Därför är jag glad att vi har finansiering för detta i Sverige och även tänkande, kapacitet och engagemang, som Jan Lindholm visar.

Anf. 25 JAN LINDHOLM (mp):

Herr talman! Jag är väldigt tacksam för det arbete som bedrivs i det korta perspektivet med att se till att bygga upp internationella resurser för att klara katastrofer av olika slag, vare sig de direkt kan hänföras till klimatförändringar eller har andra orsaker. Det gäller till exempel katastrofen på Haiti, där man kan fråga sig varför världssamfundet inte har skapat ett antal katastrofsjukhus som kan flygas in. Man upplever direkt att vi inte har tagit vårt ansvar när vi inte har förberett och planerat för att kunna rycka in med de resurser som behövs. Nästan varje gång är det lite ad hoc, och de som råkar vara på plats först får ett huvudansvar.

Jag förstår ministerns vinkling på svaret, och då får jag väl bolla tillbaka frågan och be att få återkomma vid något senare tillfälle. Jag kanske har uttryckt mig dåligt i min interpellation, men jag är orolig för det längre perspektivet. Vi vet att det vi redan har åstadkommit i form av utsläpp av klimatgaser innebär att vi får en klimatförändring. Även om vi skulle kunna stänga av strömbrytaren så att ingenting händer och det inte

blir ett enda utsläpp till har vi en process under åtminstone 30–40 år framåt när problemen kommer att förvärras. Vi kan ganska säkert se var det hamnar. Alla de mätresultat som forskningen tar fram visar att vi följer ungefär worst case, enligt IPCC:s olika beräkningar.

I konsekvens med det kommer stora grupper av människor under lång tid att inte kunna försörja sig där de befinner sig i dag. Jag vet att man helst vill flytta tillbaka, men många kommer inte att ha någonting att flytta tillbaka till. Ett område där det finns problem, som jag har läst om, är gränsen mellan Ryssland och Kina där kineser migrerar över till Ryssland. Det börjar bli lite för många för att bönderna på den glesa landsbygden där ska tycka att det är okej.

Jag ser ett scenario framför mig, men hur långt fram i tiden är det väldigt svårt att bedöma. Det handlar om 10 år eller 30 år. Någonstans i det intervallet kommer vi att se stora folkomflyttningar.

Jag skulle kunna fråga: Hur ser ministern på de prognoser som en del organisationer, till exempel Rädda Barnen, kommer med? De säger att vi redan i dag har ungefär 20 miljoner flyktingar eller migranter som migrerar just på grund av miljökonsekvenser och klimatfrågor. Man gör uppskattningar att det är 200–300 miljoner människor inom tio år. Hur ser ministern på den typen av försök att se framåt i tiden?

Jag tror att det är viktigt att Sverige redan nu tar initiativ till de samtal som jag pratade om. Jag har svårt att tro att det kan bli bra diskussioner om de startar när det står ett tiotal eller kanske ett hundratal miljoner människor och knackar på dörren till områden där folk ändå känner sig stressade.

Det gäller även de områden som inte drabbas hårt enligt de kalkyler eller beräkningar som vi har och enligt det forskningen säger. Sverige ser ut att klara sig relativt bra, men det kan vi inte veta. Även länder som teoretiskt sett ska drabbas mindre kan mycket väl ha väldigt ansträngda försörjningssystem och väldigt ansträngda resurser. Om man då inte i god tid har klarlagt någon sorts metod för att hantera problematiken tror jag att det kan bli dåliga resultat.

Jag är egentligen väldigt rädd för att klimatförändringar i slutändan kan leda till krig, fast jag vill inte säga det.

Anf. 26 Statsrådet GUNILLA CARLSSON (m):

Herr talman! Jag är väldigt glad åt att vi kan använda interpellationer till att också diskutera trender, långsiktigheten, vilket ansvar vi har och de dilemman som finns. Jag tror att vi nästan automatiskt kommer att ställas inför det här, och det kommer att prövas.

Det finns mycket som talar för att till exempel länder som Maldiverna eller Tuvalu inte längre kan fortsätta att existera på befintlig plats, ha den geografiska belägenhet som de har.

Hur ser det ut om man flyttar en nations befolkning till ett annat lands territorium? Hur löser man detta statsrättsligt? Jan Lindholm är naturligtvis inne på väldigt intressanta frågeställningar. De kan inte lösas av människor själva. Det är inte något som enbart en stat kan ta ansvar för, utan vi kommer i det internationella samfundet att behöva konfronteras med grundläggande statssuveränitetsresonemang, för att bara ta ett exempel.

Jag har just träffat företrädare för bland annat Maldiverna. Bangladesh är ett annat land där man nu väldigt väl, skulle jag vilja säga, har

anpassningsplaner. Man ser över sårbarheten. Man vet att det är väldigt många fattiga människor som kommer att drabbas värst, som inte har egen kapacitet utan behöver stöd. Man kommer att behöva flytta folk från vatten- och deltaområden längre upp och längre bort.

Det handlar inte om *en* stad, utan det handlar om miljontals människor som ska hitta nya bosättningsplatser inom landet. Här tar den regeringen det ansvaret, men det krävs också lite hjälp, eftersom klimatförändringarna är globala. Det handlar om att man får hjälp och assistans, teknik och kunnande men också ekonomiska resurser för att detta ska vara möjligt.

Sedan finns det som Jan Lindholm påpekar risker med all typ av migration. Först och främst skapar det kanske förbättringar. Vi ska vara glada över att vi står för en human flyktingpolitik men också över att vi själva har haft nytta av att Sverige en gång kunde vara ett utvandrarsland och att vi sedan har varit ett bra invandrarsland. Det var också en del i en anpassning mot fattigdom. En del starka människor hade förmåga att ta sig vidare, men många fattiga blev ändå kvar.

Den här typen av migrationshistoria tror jag är väldigt viktig att ha för att se hur det påverkar om människor i vissa regioner flyttar från en del och kanske kommer någonstans där det inte finns så god mottagarkapacitet, där det finns sköra system, där olika etniciteter ställs mot varandra och där det finns en grogrund för olika konflikter. Det kan vara konflikt om begränsade resurser. Det kan vara konflikt kring kultur, tradition och styrelseskick som naturligtvis kan leda till ökade konflikter och krig. Vi ska inte underskatta detta. Det är också någonting som diskuteras, eftersom vi ser det här som ett av grundproblemen med klimatförändringarnas effekter.

Det är därför som jag är övertygad om att vi måste jobba mer med anpassningsåtgärder i tid. Det handlar om att stärka människors egen förmåga. Det handlar om att ha kunskap och vetskap om vad som händer och sker. Det handlar om att de ska känna sig delaktiga i beslutsprocesser, ha kapacitet och organisera sig gemensamt lokalt, inte bara för att kunna möta annalkande väderfenomen eller långsiktigt fundera på hur man hittar nya grödor eller vad det kan vara utan också för att utkräva ansvar av landets regering när det gäller hur man anpassar sig lokalt. Det handlar också om att vi har ett internationellt regelverk.

Det var därför som misslyckandet i Köpenhamn var så ledsamt. Det handlade inte bara om hur vi ska minska koldioxidutsläppen, utan det handlade också om hur vi ska kunna få en världsordning där vi hjälps åt för att just anpassa oss till klimatförändringarna, som alldeles oavsett vad vi pratar om kommer att vara än mer påtagliga i framtiden. De är här redan nu.

Anf. 27 JAN LINDHOLM (mp):

Herr talman! Jag har gjort samma erfarenhet som ministern har gjort i Bangladesh när det gäller hur ett land jobbar med att förbereda sig. I mitt fall gäller det Egypten, där man på nationell nivå har väldigt stora planer för hur man ska kunna rädda stora delar av Nildeltat, medan man ute i verkligheten, så att säga, i Nildeltat konstaterar att de gamla åkerjordarna redan är så försaltade att det i praktiken är omöjligt att rädda och behålla

någon livsmedelsproduktion där. Där kommer ett av de största livsmedelsproducerande områdena i Afrika att vara förlorat.

Jag måste säga, herr talman, att jag är ganska nöjd med att jag får en positiv respons från ministern när det gäller det här lite långsiktiga resonemanget som jag försöker föra in. Jag hoppas att ministern tar med sig det tillbaka till regeringen.

Jag kan väl också säga att jag gärna skulle se att ministern tog upp frågan om Nordiska rådets rekommendation från sessionen 2007 om att de nordiska länderna gemensamt ska agera på internationell nivå. I rekommendationen nämns EU som en lämplig nivå. Nu är ju inte Norge ett EU-land – men man har skrivit under den här. Men det kanske inte är något hinder.

Jag tror att vi är ganska överens om att det är bra att vara förutseende och att starta den här typen av diskussioner. Jag har gjort rätt många försök att hitta de arenor inom FN-systemet där den här diskussionen redan förs. Jag vet att det pågår lite sporadiskt.

Jag var inte i Köpenhamn; jag kunde inte komma dit. Men jag blev orolig när jag såg det här initiativet från en som sade sig företräda Afrika, för jag är lite rädd att vi får en felaktig diskussion om det inte är de rika som erbjuder möjligheten.

Anf. 28 Statsrådet GUNILLA CARLSSON (m):

Herr talman! Tack igen, Jan Lindholm, för att vi kunde ha det här utbytet! Det är sådant som engagerar. Vi får också en möjlighet att berätta att regeringen arbetar aktivt med den här frågan.

Jag var i måndags i Genève och träffade den internationella migrationsorganisationen IOM:s chef, Bill Swing. Han var precis på väg till just Haiti. Men där förs samtal också på den här mer intellektuella nivån kring vad det är för utmaningar vi ser för att kunna skapa beredskap och sedan föra in det i det politiska systemet.

Vi diskuterade väldigt mycket inom FN:s organisation UNHCR. Det här är naturligtvis också en fråga där jag tror att EU-kommissionären Cecilia Malmström inom ramen för sitt EU-arbete kommer att vara en viktig aktör. Det här handlar ju om att vi nu ska ha beredskap internationellt, men det handlar också om att se hur EU solidariskt tar sig an den här frågan. Det är ju också riskhantering inom vår egen union. Och det är migrationsströmmar inte nödvändigtvis bara mellan syd och nord utan också inom organisationer som till exempel EU.

Vi arbetar alltså aktivt med den här frågan. Därmed har jag redan svarat på vad vi gjorde efter Nordiska rådets tidiga iakttagelse av detta. Men vi kan gärna återkomma med mer information kring de här brännheta frågorna om just klimatförändringar.

Jag är glad, herr talman, över att vi var överens om att vi inte ska sätta flyktingstatus på detta, för det tycker jag är en annan diskussion. Men vi ska se vilka andra verktyg vi har. Till Jan Lindholm kommer jag också att överlämna en av de studier som vi gjorde inom ramen för klimatkommissionens arbete. Vi tittade just på klimatfrågan och utveckling, och vi gjorde särskilda studier just kring migration.

Jag vill hävda att det inom regeringen och Regeringskansliet finns mycket tänkande kring detta, men det finns också aktivitet i olika politiska forum. Jag är väldigt glad över att detta granskas och diskuteras också i riksdagen.

Överläggningen var härmed avslutad.

7 § Hänvisning av ärenden till utskott

Föredrogs och hänvisades
Motioner
2009/10:C8 till civilutskottet
2009/10:So1 till socialutskottet
2009/10:T4 till trafikutskottet

Ajournering

Kammaren beslutade kl. 13.28 på förslag av förste vice talmannen att ajournera förhandlingarna till kl. 14.00 då statsministerns frågestund skulle börja.

Återupptagna förhandlingar

Förhandlingarna återupptogs kl. 14.00.

8 § Statsministerns frågestund

Anf. 29 TREDJE VICE TALMANNEN:

Vi övergår nu till statsministerns frågestund. Jag vill passa på att hälsa statsministern välkommen till kammaren.

Arbetslösheten

Anf. 30 SVEN-ERIK ÖSTERBERG (s):

Fru talman! I partiledardebatten i SVT:s *Agenda* i söndags sade statsministern att 100 000 jobb tillkommit under mandatperioden. Det visade sig sedan vara helt fel. Sysselsättningsgraden har kraftigt minskat. Hela jobbtillväxten under de goda åren är uttraderad, och de arbetslösa har blivit 100 000 fler på ett år. Antalet långtidsarbetslösa har ökat med 140 personer per dag bara under det senaste året. Ungdomsarbetslösheten i Sverige är den högsta i Europa. Regeringen gömmer undan 50 000 långtidsarbetslösa ungdomar i en passivgaranti. Bara 1 av 10 ungdomar får en aktiv insats i form av utbildning eller praktik. Övriga är passivt arbetslösa.

Även statsministern borde se det som alla andra under en lång period har sett. Regeringens politik här fungerar inte. Läget på arbetsmarknaden

är betydligt allvarligare än vad regeringen tidigare har sagt. När nu regeringen har insett att det finns 100 000 färre jobb än man så sent som i söndags trodde är frågan om det inte är rimligt att regeringen agerar. Är statsministern beredd att ändra sin politik?

Prot. 2009/10:69
4 februari

*Statsministerns
frågestund*

Anf. 31 Statsminister FREDRIK REINFELDT (m):

Fru talman! Låt oss konstatera att vi trodde att krisen när denna drabbade oss skulle leda till att vi förlorade 300 000 jobb – ja, det var inte bara vi utan också externa bedömare trodde det. Det ser nu ut att stanna runt 100 000–120 000. Det är allvarligt nog, men frågan måste ställas om inte den mycket aktiva krispolitik som regeringen fört har spelat roll – de stora investeringar vi har gjort i utbildningssystem och arbetsmarknadspolitik men också tillskott till köpkraften i form av bland annat sänkt skatt för vanligt folk. Det är åtminstone så att vi ser att en inhemskt driven tillväxt, som ser ut att ge Sverige bättre tillväxtsiffror än som är fallet i andra länder inom EU, nu skapar en bra efterfrågan i den svenska ekonomin.

Grunden nu för att föra en diskussion om vad som ger jobb i framtiden ligger i vad som *ger* jobb i framtiden. Är det bättre drivkrafter för företagare och för dem som vill ha jobb, eller är det höjda skatter på arbete och på att anställa yngre, som Socialdemokraterna tycker?

Anf. 32 SVEN-ERIK ÖSTERBERG (s):

Fru talman! Återigen inser jag att statsministern inte vill prata om det bekymmersamma läget på arbetsmarknaden. I stället har han andra förklaringar till läget.

Vad jag noterat är att regeringens prognoser har varit mycket instabila under den senaste tiden. För någon vecka sedan höjde regeringen prognosen för sysselsättningen med 100 000 personer för år 2010.

Om nu antalet jobb i själva verket är 100 000 mindre än vad regeringen har trott innebär då inte det att regeringens prognos för arbetsmarknaden igen måste ändras? Och vad betyder det här för de offentliga finanserna, som ju statsministern är så tydlig om att värna? Kommer regeringen att revidera sin syn på de offentliga finanserna med anledning av detta, och är utrymmet för reformer mindre inför valåret än som tidigare sagts, inte minst från statsministern själv?

Anf. 33 Statsminister FREDRIK REINFELDT (m):

Fru talman! Får jag för riksdagens ledamöter påpeka att justeringar och uppdateringar löpande görs av den här typen av bedömningar när det gäller sysselsättning, arbetslöshetsutveckling och påverkan på de offentliga finanserna. Bara för några timmar sedan fick jag AKU-siffror som visst visar på en sysselsättningsökning under 2009 jämfört med 2006. Jag för gärna en diskussion om huruvida sysselsättningen vuxit eller inte.

Sven-Erik Österberg säger att jag inte pekar på hur det ser ut. Men min poäng var just att säga att finanskrisen när denna slog till, kanske den värsta kris vi sett sedan 20- och 30-talen i Europa och i världen, ledde till en ökad arbetslöshet över hela världen – i USA och i Europa, också i Sverige. Vi trodde att 300 000 jobb skulle gå förlorade och att kanske 100 000 jobb skulle bli permanent utslagna. Nu ser det ut att bli mycket lägre siffror. Det är väl bra för Sverige och någonting som vi ska

vara glada över. Det ger oss ju en möjlighet att göra ännu mer insatser för att trycka ned arbetslösheten och lägga en grund för fler jobb.

Frågan till svenska folket är: Vad tror ni är den jobbpolitik som ger jobb framöver?

Mänskliga rättigheter i svensk utrikespolitik

Anf. 34 ALICE ÅSTRÖM (v):

Fru talman! På regeringens hemsida kan man läsa om mänskliga rättigheter i svensk utrikespolitik. Där står det: Svensk utrikespolitik ska främja respekten för de mänskliga rättigheterna. Omsorgen om försvaret av de mänskliga rättigheterna är en integrerad och central del av den svenska utrikespolitiken. Det präglar Sveriges agerande i globala och regionala forum och genomsyrar de bilaterala kontakterna med andra länder.

Fru talman! I går kväll kunde vi i tv se ett reportage om hur den svenska handelsministern tillsammans med statliga Rymdbolaget försöker sälja sådan utrustning till Libyen som hjälper diktaturen att övervaka flyktingar – en flyktinghantering för vilken Libyen blivit starkt kritiserad av FN och många MR-kommissioner.

Min fråga till statsministern är: Hur kan denna affär främja mänskliga rättigheter, och hur är detta förenligt med Rymdbolagets ägardirektiv?

Anf. 35 Statsminister FREDRIK REINFELDT (m):

Fru talman! Jag har för riksdagen redovisat ansträngningen inom EU när det gäller bland annat det som vi kallar för Stockholmsprogrammet samt migrationsrörelser inom Europa och framför allt över Medelhavet från Afrika. Det är en diskussion som från vår utgångspunkt väldigt mycket förs med en bättre legal grund för migration. Men det möts också ofta från Medelhavsländer av synpunkten att det även behövs en ordning när det gäller illegal migration. I det sammanhanget är det av intresse att få bättre dialog och utbyte med afrikanska stater som gränsar till Medelhavet. Det är bland annat det som detta handlar om.

Det kan handla om havsövervakning och om att ha en bättre ordning för själva migrationsflödena. Det är någonting som kommissionär Cecilia Malmström kommande år kommer att jobba med.

Det är riktigt att vi ofta tar upp detta med mänskliga rättigheter. Men det är också viktigt att påpeka att vi inte har någon klausul som säger att vi inte får handla med diktaturer. Det återspeglar en ambition att tro att de, trots vår kritik när det gäller demokrati och mänskliga rättigheter, kan påverkas i en positiv riktning.

Anf. 36 ALICE ÅSTRÖM (v):

Fru talman! Svaret från statsministern, att det inte uttryckligen är förbjudet att handla med diktaturer, förvånar mig. Men att det statligt helägda Rymdbolaget och den svenska handelsministern till en diktatur i argument också erbjuder flygövervakning – detta för att kunna hindra flyktingar och ta flyktingar som försöker fly för sitt liv – bryter enligt FN mot den konvention som Sverige har skrivit under. Detta är ingenting som främjar de här människornas mänskliga rättigheter.

De förhållanden som flyktingar i Libyen lever under är under all kritik. Detta kritiseras från alla organisationer. Att Sverige då aktivt ska ta del i detta och hjälpa denna diktatur att ta flyktingar är inte att ta sitt ansvar när det gäller mänskliga rättigheter i världen.

Anf. 37 Statsminister FREDRIK REINFELDT (m):

Fru talman! Det lades in en lång rad tolkningar här som möjligen får stå för Alice Åström. Till att börja med blev det ingen affär, så det hela blir mer spekulativt. Syftet är trots allt havsövervakning. En ansträngning som sedan länge pågått är att EU ska få en bättre dialog och gärna också regelsystem tillsammans med nordafrikanska stater när det gäller migrationsströmmar. Det handlar både om en bättre legal grund för migration och om övervakning av ett slag som inte accepterar illegal migration.

För många av de sydeuropeiska länderna är det här viktiga frågor. Jag har fört sådana diskussioner med deras ledare. Under spanskt ordförandeskap tas nu detta upp som någonting viktigt. I utbyte kommer de att kräva att vi tar frågan på allvar. För mig är det då bättre att det blir ordning och reda kring detta – så länge det regelverk följs som säger att man faktiskt får handla med diktaturer och så länge den typ av sanktioner inte finns som förr fanns mot Libyen, en stat som vi haft många invändningar mot och fortsatt har på många områden men som ändå är i utveckling och där dessa sanktioner är borttagna.

Sysselsättningsläget i Sverige

Anf. 38 PETER ERIKSSON (mp):

Fru talman! Vi i Miljöpartiet är mycket bekymrade över läget på arbetsmarknaden. Med de andra rödgröna partierna har vi ett ganska omfattande samarbete för att få fram en bra politik i syfte att få ned arbetslösheten och få åtgärder inom både utbildning och arbetsmarknad. Vi i Miljöpartiet driver också frågan om omfattande investeringar både för att komma åt klimatutsläppen och skapa en mer hållbar utveckling och för att under tiden skapa jobb.

Därför var många av oss väldigt förvånade när vi i söndags hörde statsministern säga att sysselsättningen ökar. I måndags fick vi ett nytt meddelande från SCB om att antalet sysselsatta minskade med 67 000 personer.

Nu när statsministern har fått tid att läsa på, vad är regeringens och statsministerns bedömning av sysselsättningsläget i Sverige?

Anf. 39 Statsminister FREDRIK REINFELDT (m):

Fru talman! Som jag sade sker uppdatering av dessa siffror löpande, och därför tycker jag inte att någon ska tro att det finns *en* sanning.

När vi diskuterar får vi också hålla isär sysselsättning och arbetslöshet. Sverige har nu en stor volym av arbetsmarknadspolitiska åtgärder, vilket jag tycker är försvarligt i en lågkonjunktur av det slag vi nu upplever. Jag vet inte vilka siffror det var Peter Eriksson refererade till nu – man bör alltid vara försiktig med siffror – men i dag på förmiddagen kom AKU-siffror som visade på skillnader mellan 2009 och 2006 och talade om en sysselsättningsökning. Jag ska gärna ta den diskussionen, och vi

ska försöka hitta olika källor som kan leda fram till en diskussion om vad som sker med sysselsättningen i Sverige.

Det viktigaste för människor under ett valår tror jag dock är att vi svarar på frågan hur drivkrafterna för jobb ska se ut i framtiden. Vad är det som ger jobb? Jag menar att drivkrafter är viktiga för att företagare ska vilja växa, för att enskilda ska känna att det lönar sig att arbeta, för att utbildningssystemet är bra och för att främja anställningsbarhet. Jag vet faktiskt inte vad de rödgrönas samlade alternativ till detta är, men det kanske ska komma i april.

Anf. 40 PETER ERIKSSON (mp):

Fru talman! Ja, man ska vara försiktig med siffror. Det jag refererade till var det pressmeddelande från SCB i måndags som hade rubriken ”Antalet sysselsatta minskade med 67 000”, och då gäller det bara det senaste året.

Jag är dock bekymrad, för om man har inställningen – och det uppfattar jag att statsministern har – att man ska försöka tona ned problemen på arbetsmarknaden och säga att det nu har vänt och att jobben kommer finns en risk att man drar bort åtgärder som är nödvändiga för att skapa jobb och hjälpa de 400 000 människor som är arbetslösa i Sverige i dag. Det finns också en risk att man gör felbedömningar och felprioriteringar i politiken, och det är det jag fortfarande efter statsministerns svar här är bekymrad över. Om regeringen och statsministern på detta sätt försöker tona bort ett av de riktigt stora problemen i vårt samhälle finns det också en risk att man gör felaktiga prioriteringar av politiken.

Anf. 41 Statsminister FREDRIK REINFELDT (m):

Fru talman! Om vi nu ska vara försiktiga med siffror ska vi också vara försiktiga med ord. Nu påfördes jag en massa saker jag inte har sagt. Jag har inte sagt någonting om en vändning eller något annat av det Peter Eriksson sade.

Vi har fortfarande en situation där arbetslösheten växer i Sverige. Det vi nu senast har hört är att det däremot stannar av. Vi trodde att vi skulle se en ökad arbetslöshet under hela 2010, men nu talas det om att det kanske kan komma att vända under året. I ett sådant läge känner jag större hopp för Sverige och större hopp för möjligheten att föra en diskussion om vad som nu ska ge jobb framöver. Vi har nämligen god ordning i offentliga finanser – bättre än vad andra i Europa och världen har. Det är en styrkeposition. Vi har gjort stora investeringar i infrastruktur och forskning, vi har sänkt skatter för vanligt folk som jobbar, och vi har byggt ut utbildningssystem och arbetsmarknadspolitik. Nu är vi rustade att ta nästa steg för att lägga grund för jobben som ska komma.

Skatten för pensionärer

Anf. 42 FREDRIK SCHULTE (m):

Fru talman! Jag skulle vilja ställa en fråga till statsministern med anledning av hans uttalande i dagarna om att skattesänkningar till pensionärer är en prioriterad fråga för framtiden. Jag skulle vilja höra vad det är för typ av reform som statsministern ser framför sig.

Anf. 43 Statsminister FREDRIK REINFELDT (m):

Fru talman! Den förändring av pensionssystemet vi gjorde i mitten av 90-talet och som många andra länder har kvar att genomföra – de kan titta på vår modell eller någon annan modell – var en viktig framtidsinvestering för Sverige. Vi övergav ett system som ställde ut större löften än det faktiskt fanns resurser för. Det kommande framtida pensionssystemet hänger bättre ihop. Det som dock händer under år då ekonomin krymper, börsen går ned och för få jobbar är att pensioner sjunker. Det gör de i år, men det följer på två år då vi hade historiskt höga pensionsuppskrivningar. Det agerar alltså i båda riktningarna, naturligtvis.

I ett läge där vi har god ordning på offentliga finanser säger vi, när vi hör de respektive ingående partierna, att alliansregeringen är redo att komma pensionärerna till stöd för att motverka konsekvenserna av att det har blivit en nedskrivning av pensionerna. Vi har gjort det vid två tillfällen. Jag är beredd att titta på ytterligare tillfällen men är inte färdig med den konstruktionen. Det ska alltså naturligtvis komma så många pensionärer som möjligt till del.

Arbetsmarknadspolitiken

Anf. 44 STEFAN TORNBERG (c):

Fru talman! Regeringen har under den innevarande mandatperioden bidragit till att öppna arbetsmarknaden för unga genom bland annat kraftigt sänkta arbetsgivaravgifter och ökad möjlighet till provanställningar. Fortfarande är det dock tusentals unga, nya svenskar och funktionshindrade som möts av stängda dörrar in på arbetsmarknaden. Stora grupper i vårt samhälle riskerar att permanent ställas utanför arbetslivet, samtidigt som vi inom några år ser ett ökat arbetskraftsbehov. Globaliseringen innebär större krav på en ökad rörlighet och flexibilitet på arbetsmarknaden.

Jag skulle vilja fråga statsministern vilka förändringar han vill se för att spelreglerna på arbetsmarknaden ska bättre anpassas till de snabba förändringar vi ser redan i dag och som kommer att accentueras i framtiden.

Anf. 45 Statsminister FREDRIK REINFELDT (m):

Fru talman! Som påpekades har vi ökat flexibiliteten på arbetsmarknaden och halverat arbetsgivaravgiftsuttaget för den som anställer någon under 26 år. Det är till att börja med viktigt att man inte fördubblar arbetsgivaravgiften och inför en ungdomsskatt. Det är svårt att förstå hur det ska bli fler jobb av att det blir dyrare att ha unga människor anställda.

Mycket av det vi gör på skolans område handlar om att pojkar och flickor ska bli sedda utifrån sin respektive begåvning och få bättre utrymme att växa utifrån sina egna förutsättningar i den svenska skolan. Vi försöker komma ifrån det faktum att så många i varje årskull faktiskt har svårt att få godkänt i alla ämnen. Det är ingen bra start i arbetslivet.

Vi är beredda att titta på ytterligare saker som kan leda till tröskelsänkningar, alltså stöd för att komma in i arbetslivet och där möta sjysta och bra villkor. Det tycker jag är ett krav och en grundförutsättning. Det finns dock andra sätt, bland annat att sänka kostnaden för arbetsgivare, som man kan titta på att gå vidare med.

Anf. 46 FREDRIK MALM (fp):

Fru talman! Jag har en fråga till statsministern med anledning av avrättningar i Iran.

Efter presidentvalet i Iran förra året har situationen för de mänskliga rättigheterna förvärrats avsevärt. Två personer avrättades häromveckan, tusentals personer har gripits och i dag sitter nio personer på de dödsdömdas bänk och väntar på att avrättas i Iran. Det finns också en farhåga att dessa avrättningar kan verkställas inom kort just för att ingjuta fruktan hos oppositionen, med tanke på att det ganska snart är årsdagen av revolutionen i Iran.

Min fråga till statsministern är vad han avser att göra, inte bara som statsminister i Sverige utan också som en inflytelserik ledare i det europeiska samarbetet, för att sända en mycket tydlig signal till de iranska ledarna att inte verkställa dessa avrättningar av oliktankande i landet.

Anf. 47 Statsminister FREDRIK REINFELDT (m):

Fru talman! Såväl inom regeringen i Sverige som i den diskussion som förs inom Europeiska unionen ser man allvarligt på läget för de mänskliga rättigheterna i Iran och på den ökade användningen av dödsstraff. Det är någonting vi ständigt kritiserar, både från svensk sida och från EU:s sida.

Vi har använt diplomatiska kanaler för att protestera mot användandet av dödsstraff och utfärdandet av dessa dödsdomar. I detta fall tror jag att ett internationellt diplomatiskt tryck och uttalanden av det här slaget kan spela roll. Det är dock en oroande utveckling, och jag förstår att frågan ställs. Dessutom såg vi i valet, som vi tidigare har kritiserat mycket, ett internt tryck på en annan utveckling i Iran. Det är viktigt att också det uppmärksammas och att vi har ett hopp om en bättre utveckling i Iran.

Falska identiteter på Internet

Anf. 48 LENNART SACRÉDEUS (kd):

Fru talman! Att skapa en falsk e-postadress, så kallad spooning – det svenska språket berikas hela tiden – är ett stort problem. I och med att det inte är ett brott i vårt land att fritt ta över en annan människas e-postadress och skicka e-post i en annan människas namn kan det bli betydande problem för den drabbade. Att kapa e-postadresser och e-postkonton har blivit högvaluta liksom inloggningsuppgifter på nätet. För de drabbade kan spooning få förödande eller mycket allvarliga konsekvenser.

Anser statsministern att ett land som vårt som vill vara framsynt och ha höga ambitioner när det gäller IT-lagstiftningen ligger i fas med vad man kan begära när spooning inte är ett lagbrott i vårt land? Kan statsministern och regeringen ta några initiativ inom det här området?

Anf. 49 Statsminister FREDRIK REINFELDT (m):

Fru talman! Att stjäla andras e-postadresser används ibland på ett sätt som är brottsligt. Det kan falla under gällande lagstiftning om bedrägeri, och det finns andra exempel. Den tekniska utvecklingen visar ibland prov på att man behöver utveckla lagstiftningen. Vi har ett närliggande problem med grooming, som vi har tagit beslut om och som handlar om att man i sexuellt syfte försöker få kontakt med en ung person via nätet. Vi har därför naturligtvis vaksamhet också på det här nya som kallas spooning.

I det här fallet vet vi att det pågår diskussioner i EU. Det här är av gränsöverskridande karaktär. Vi hoppas därför att få ett initiativ från EU:s sida som vi kan samordna kring. Sedan får vi se om det finns anledning att gå vidare med en särskild lagstiftning för detta eller om det täcks av annan befintlig lagstiftning.

Stöd till Haitis återuppbyggnad

Anf. 50 BODIL CEBALLOS (mp):

Fru talman! Haiti är ett av världens fattigaste länder. Det har drabbats av en enorm katastrof, och snart kommer regnsäsongen. Det som Haiti behöver är oerhört mycket pengar men också kunskande. Det är ett långsiktigt behov som kommer att vara under många år.

En av de stora frågorna är till exempel att man måste återplantera skog, som sedan kan stå emot väder och vind och minska sårbarheten för befolkningen.

Nu talas det om skuldavskrivningar. Biståndsministern har inte sagt någonting direkt i frågan, Carl Bildt har sagt att man kan överväga frågan och Anders Borg säger att det kan ingå som en komponent i ett långsiktigt återuppbyggnadsarbete. Men det säger inte så mycket om var regeringen faktiskt står. Det är viktigt att vi inte ger nya *lån* till Haiti. De behöver pengar för att klara sig.

Jag skulle vilja veta vad regeringschefen tycker i den frågan.

Anf. 51 Statsminister FREDRIK REINFELDT (m):

Fru talman! Det är flera faser i detta. Det gäller att tidigt komma på plats, ge nödställda hjälp och försöka rädda de liv som går att rädda och därefter få medicinsk vård på plats. Sedan börjar en lång och mödosam återuppbyggnad. Världssamfundet är på plats. Sverige är en stor finanssär, Sverige är också självt på plats. Vi har nyheter i dag om att vi utökar vår närvaro.

Det kommer att leda till diskussioner om hur denna långsiktiga återuppbyggnad ska se ut. Det kommer att handla om EU-insatser, Världssamfundets insatser och Sveriges insatser. Det är därför svaren har givits på det sätt som skett. Vi är bereda att titta på hur vi kan vara en del i detta men är inte färdiga i alla våra bedömningar. Det viktiga är att vi löpande har varit närvarande och tidigt med i de insatser som görs. Vi kommer att fortsätta att vara det för att hjälpa människor att komma ur den väldigt svåra situation de befinner sig i och som de långsiktigt kommer att leva med konsekvenserna av.

Anf. 52 PIA NILSSON (s):

Fru talman! De tågpendlare som har kommit till jobbet i tid den här vintern är lättråkade, till skillnad från alla dem som har fått vänta eller helt enkelt fått stanna hemma, som ju är betydligt fler.

Vi som är resenärer är upprörda och känner stor vanmakt över tågtrafikens sårbarhet när kylan slår till. I takt med att störningarna ökar minskar förtroendet alltmer för tågtrafiken. Informationen om störningarna är dessutom knapphändig.

Det här är mycket bekymmersamt, och tålamodet tryter nu hos väldigt många pendlare. Den här vargavintern har varit extrem, men det kan knappast vara någon nyhet för någon att kylan kan slå till när det är vinter i Sverige. Beredskapen för det har dock visat sig vara undermålig.

Infrastrukturministern skyller störningarna på den tidigare regeringen. Jag vill därför att statsministern nu redogör för vilka åtgärder den här regeringen har vidtagit för att avvärja trafikstörningar i infrastrukturen och vilka initiativ den här regeringen har tagit för att förbättra beredskapen när kyla och snöoväder slår till.

Anf. 53 Statsminister FREDRIK REINFELDT (m):

Fru talman! En av de stora krisåtgärder vi mötte finanskrisen med var att få fram så kallade närtidssatsningar inom infrastrukturen. Det bestod delvis av delar som handlade om att rusta upp järnvägar och satsa på järnvägsutbyggnaden men också om en omfattande ökning av underhållsåtgärder. Det är ett eftersatt område i Sverige. Det har varit populärare att bygga ut än att underhålla.

Det är den typen av försyndelser som delvis kommer i kapp när vi får så kalla vintrar som vi kanske inte haft på 20–30 år. Men ökade resurser finns, och det är upp till ansvariga myndigheter att svara för hur man använder dessa resurser. Jag tycker dock att vi ska visa respekt för att vi, även om vi lever i ett land där vi är vana vid kyla och snöoväder, inte har upplevt en sådan här vinter på mycket länge. Man arbetar väldigt hårt för att hålla undan problemen, men det går inte att trola bort underhållssynder som verkat över längre tid ens när vi gör stora närtidssatsningar, som den här regeringen har gjort.

Jämställdhet i arbetslivet

Anf. 54 HELENA BOUVENG (m):

Fru talman! Statsrådet Mats Odells svar under förra veckans frågestund beträffande tillsättande av kvinnor i bolagsstyrelser rev ned applåder. Hans svar löd ungefär så här: Personligen är jag övertygad om att om Lehman Brothers hade varit Lehman Sisters hade bolaget inte gått i konkurs. Jag är benägen att hålla med.

För min egen del är jämställdhetsfrågan betydligt mycket mer än bolagsstyrelser. Frågor som jag och mina väninnor och kolleger pratar om när vi möts är om det fungerar att vara både mamma och kvinna i arbetslivet. Får jag samma lön som min manliga kollega? Är jag förhindrad i

mina framtidsplaner på grund av att jag heter Helena? Hur länge ska jag ses som banbrytande om jag blir förvaltningschef på den tekniska sidan?

Mina frågor till statsministern blir därför: Hur kan Sverige bli föregångslandet där jag och mina väninnor inte ens funderar utifrån vårt eget kön? Vad är det som krävs för att män och kvinnor får likvärdiga förutsättningar i arbetslivet?

Prot. 2009/10:69

4 februari

*Statsministerns
frågestund*

Anf. 55 Statsminister FREDRIK REINFELDT (m):

Fru talman! Jag tror att detta är en korrekt återgivning av hur många kvinnor upplever sin situation och ser sina framtidsförutsättningar i Sverige. Vi har haft maktutredningar som har visat att unga par i Sverige i dag ofta går in i relationen med jämställdhet som ambition. Detta gäller fram tills barnen kommer. Då återfaller många par i gamla könsrollsmönster, och det verkar sedan menligt på kvinnors möjligheter att hävda sig i karriärutveckling. Det får också återverkningar på deras löneutveckling.

Därför är det grundläggande att vi har kvalitativt bra förskoleverksamhet och övriga erbjudanden om bra barnomsorgsstöd för att möjliggöra för både mammor och pappor att vara bra föräldrar men samtidigt vara yrkesverksamma. Det tror jag är nyckelfaktorn.

Vi har gjort förstärkningar av förskolekvaliteten, och vi behöver titta på vad vi kan göra ytterligare. Sedan finns det mycket annat som behöver göras – utnämningsspolitik, jämföra löner, gå mot diskriminering. Men om jag ska ringa in ett enskilt område är det att fortsätta ansträngningar när det gäller ansvarstagande för barn mellan män och kvinnor.

Kvotering till bolagsstyrelser

Anf. 56 JOHAN LÖFSTRAND (s):

Fru talman! I söndags var det många av oss som såg partiledardebatten i *Agenda*. En av de frågor som avhandlades där var jämställdheten i bolagsstyrelser. Min fråga är ungefär på samma tema som Helena Bouvengs.

Vi socialdemokrater har tillsammans med Vänstern och Miljöpartiet en väldigt tydlig linje och ståndpunkt i fråga om kvotering in i bolagsstyrelser för att på så sätt uppnå en större jämställdhet. Jag blev glad över statsministerns uttalande i debatten, då jag insåg att även statsministern och Moderata samlingspartiet har insett att frågan är viktig och någonting som måste lösas. Vi kan inte bara vänta.

Min fråga till statsministern är därför om han skulle kunna utveckla den syn på kvoteringsmöjligheter som statsministern gav uttryck för under debatten. Han fick tyvärr inte möjlighet att helt förklara vad han menade. Det vore intressant att höra vad statsministern menade.

Anf. 57 Statsminister FREDRIK REINFELDT (m):

Fru talman! Regeringens uppfattning är att inte förbereda lagstiftning för kvotering. Det har återgivits i olika sammanhang. Trots långvarigt maktinnehav och rödgrön majoritet hände inte något liknande heller under de år då det fanns en annan majoritet i den här riksdagen.

Det som vi moderater har uttalat är att vi känner oro för att det är en ojämn representation i börsbolagsstyrelser. Jag vill gärna understryka, som jag sade i mitt meningsutbyte med Helena Bouveng, att jag tror att det är fler frågor som kvinnor i Sverige verkligen tycker att vi ska diskutera än just bara detta hur det ser ut i börsbolagens styrelserum. Men jag underskattar inte frågans betydelse.

Jag vill se en bättre könsfördelning och hoppas att det ska kunna ske utan lagstiftning, men Moderaterna har sagt att det kan finnas anledning att titta på det om inte situationen förbättras. Men det är Moderaterna som parti som har valt en sådan plattform i vår partistyreelse. När frågan ställs till statsministern är regeringens position att inte tala om lagstiftning eller kvotering.

Jämställdhetspolitiken

Anf. 58 HILLEVI LARSSON (s):

Fru talman! Jag tycker att jämställdheten de senaste åren på flera sätt har blivit sämre. Det är klart att finanskrisen har spelat in, och man kan se i hela Europa och världen att det är på det sättet. Men jag tror också att en del av regeringens beslut tyvärr har bidragit till exempelvis ökade inkomstklyftor mellan män och kvinnor. Man kan se att skattesänkningar framför allt har gått till män.

När det gäller diskussionen om deltidsarbetslösa, att det har blivit allt svårare för dem som jobbar deltid, slår det hårdast mot kvinnor eftersom det framför allt är de som är deltidsarbetslösa. Självklart slår det naturligtvis hårt mot både män och kvinnor om man är sjuk och jobbar deltid på grund av det, men det har slagit hårdast mot kvinnor. Det är många kvinnor som nu söker försörjningsstöd och till och med vänder sig till kyrkorna.

Min fråga till regeringen är: Kan det inte vara dags att omvärdera regeringens jämställdhetspolitik för att få ett bättre resultat?

Anf. 59 Statsminister FREDRIK REINFELDT (m):

Fru talman! När det gäller grupper som står utanför, och framför allt genom denna finanskris, finns det en delvis alternativ beskrivning till den som Hillevi Larsson ger uttryck för. Vi har till exempelvis sett hur arbetslösheten huvudsakligen ökar inom verkstadsindustri och exportindustri. Det är fler män än kvinnor som blivit arbetslösa.

När det gäller den förändrade sjukfrånvaron – både sjukfrånvaron och antalet som lever med förtidspension eller sjuk- och aktivitetsersättning minskar – noterar vi att det handlar om fler kvinnor än män.

När det gäller regeringens utnämningsspolitik har det gått från att man förr huvudsakligen värderades utifrån hur nära man stod det socialdemokratiska partiet, vilket gav fler män och färre kvinnor, till att man nu värderas utifrån kompetens och i riktiga rekryteringsprocesser. På det sättet blir det en bättre könsfördelning.

Det beror tydligen lite grann på, som vanligt, vilka perspektiv och vilka siffror man använder för att beskriva sitt Sverige. Det ligger kanske ett korn av sanning i både vad jag sade och vad Hillevi Larsson beskrev.

Anf. 60 LARS JOHANSSON (s):

Fru talman! Vi är tydligen överens om att arbetslösheten har ökat kraftigt. Jag kan notera att i Västra Götaland har den ökat med 27 000 på tre år, så det är en stor arbetslöshet.

Parallellt med detta har jag kunnat notera att regeringens bostadspolitik mer eller mindre har havererat. År 2006 byggdes 45 000 nya lägenheter. Förra året var det nere i 15 000.

En av de saker som man kan göra i en lågkonjunktur för att öka sysselsättningen och tillväxten i ekonomin är att satsa på bostadsbyggande. Jag undrar när det ska ske. Vi vet samtidigt att det under de sista sex månaderna förra året betalades ut drygt 5 miljarder kronor till dem som redan hade en bostad för att bygga om sitt kök eller vad de nu gjorde i sin villa, men inte en krona till hyresrätter, inte en krona till nya bostäder.

När tänker regeringen föra en politik som skapar ökad sysselsättning genom ökat bostadsbyggande?

Anf. 61 Statsminister FREDRIK REINFELDT (m):

Fru talman! Menar Lars Johansson att ROT-avdragsjobben inte är riktiga jobb? Det var tydligen inte fint nog, eller? Jag tror att de byggjobbare som har de här jobben till följd av ROT-avdragen tycker att de är mycket välkomna. Jag tycker att Lars Johansson inte ska resonera på det där sättet. Det är bra om det finns jobb för byggare, och det kan ibland handla om reparation och ombyggnad. Det är också värdefulla jobb i Sverige.

När det sedan gäller detta med hur vi ska få fart på bostadsbyggandet till högre nivåer tror jag helt enkelt inte på den typ av subventionspolitik som presenterades av de rödgröna häromdagen. Det var en mycket liten skärv som skulle ges till varje lägenhet. Vi har en gedigen erfarenhet i Sverige av att det huvudsakligen är kostnadsdrivande och dessutom fördelningspolitiskt orättvist när man över tid analyserar vem som tar del av bostadssubventionerna och vilka som får stå vid sidan av utan att få nytta av dem. Det är en prövad politik som fungerat dåligt. Det finns annat som fungerar bättre, till exempel ROT-avdrag som jag försvarar att vi har infört.

Riksdagens kontrollfunktion

Anf. 62 PATRIK BJÖRCK (s):

Fru talman! Jag vill ställa en fråga om regeringens och statsministerns inställning till riksdagen och dess för demokratin viktiga funktion när det gäller kontroll av regeringen. Jag har försökt att debattera detta med statsministern, men statsministern vill inte debattera detta. Varför?

Statsministern överlämnar interpellationer som han enligt riksdagsordningen borde besvara. Varför?

*Statsministerns
frågestund*

Ett enigt konstitutionsutskott och en enad riksdag gör en annan tolkning av regeringens skyldigheter än den som statsministern har gett uttryck för. Hur kommenterar statsministern detta?

I det senaste betänkandet från konstitutionsutskottet, som bara är någon vecka gammalt, är det mycket tydligt vilka regler som gäller för när en minister kan överlämna interpellationer till en annan. Statsministern har tydligen en helt annan uppfattning än konstitutionsutskottet och en enad riksdag. Jag vill ha en kommentar till det.

Anf. 63 Statsminister FREDRIK REINFELDT (m):

Fru talman! På tre och ett halvt år som statsminister har jag redan passerat det antal interpellationer som Göran Persson besvarade som statsminister under tio och ett halvt år. Jag hörde aldrig en enda socialdemokratisk kommentar till detta. Tio och ett halvt år!

Ett sätt att bemöta detta var att bland annat inrätta det som vi gör nu; jag och Patrik Björck för en diskussion under statsministerns frågestund. Det ger en möjlighet att ställa frågor som jag svarar på. Det är en utbyggnad av kontrollmakten som har skett och som bland annat tillkom för att man just skulle kunna ställa direkta frågor till statsministern att svara på, som jag nu har gjort.

Sjukförsäkringsreglerna

Anf. 64 MARIE NORDÉN (s):

Fru talman! Pernilla Nilsson, som bor utanför Bräcke i Jämtland, ryggopererades för ett par år sedan. Det blev komplikationer, och nya ingrepp blev nödvändiga. Nu behöver hon ett par månader till för att läka men förväntas kunna gå tillbaka till sin tjänst som ambulanssjukvårdare, bara hon får tid att läka, säger hennes ortoped. Men hennes tid som sjuk är ute, enligt Försäkringskassan och helt enligt reglerna i den så kallade rehabiliteringskedjan.

Nu har halva hennes sjukpenning dragits in. Försäkringskassan kräver att hon säger upp sig från sin anställning, sin fasta anställning, och söker annat arbete. Och Pernilla är långt ifrån ensam.

Jag undrar om statsministern kan förklara för Pernilla varför hon inte får tid att läka sin opererade rygg, varför hon måste säga upp sig från sin fasta anställning. Jag tycker att Pernilla och alla andra i liknande situation förtjänar en förklaring.

Anf. 65 Statsminister FREDRIK REINFELDT (m):

Fru talman! Jag vet inte exakt vem Pernilla är, och det är svårt att svara på frågor om enskilda exempel. Det är intressant att veta om hon är under eller över 58 år, eftersom det finns andra idéer om hur sjukförsäkringssystemet ska förändras. Det kommer också att påverka människor. I det val vi har framför oss ska ju alternativ stå mot varandra.

Vår utgångspunkt är att den som är sjuk ska få vård och att den som har arbetsförmåga ska mötas av våra ansträngningar för att man ska kunna få ett jobb efter sin arbetsförmåga.

Är det någonting som vi måste prata mycket om i Sverige, så är det om ökade ansträngningar för att se den arbetsförmåga som människor har och ett arbetsliv som är bättre på att anpassa sig till det. Det är en bättre metod än att gömma undan människor i stora ersättningssystem, i utanförskap, som tillämpades innan alliansregeringen tillträdde 2006.

Socialförsäkringarna

Anf. 66 JASENKO OMANOVIC (s):

Fru talman! Min fråga gäller socialförsäkringarna som är mycket omdiskuterade nu och de förändringar man har gjort inom socialförsäkringarna. Statsministern har vid flera tillfällen, bland annat i regeringsförklaringar, lovat att komma med direktiv till en parlamentarisk utredning om socialförsäkringarna. På tre och ett halvt år har inget hänt. Jag undrar hur långt man har kommit när det gäller direktiv till socialförsäkringsutredningen.

Anf. 67 Statsminister FREDRIK REINFELDT (m):

Fru talman! Det där har en lång förhistoria som går tillbaka till en frågestund mellan Bo Könberg och Göran Persson. Jag råkade vara närvarande och lyssnade på den. Det var en diskussion om att man borde se över de svenska socialförsäkringarna.

Vår uppfattning har varit att det var akut att göra något åt en del av våra socialförsäkringar eftersom de inte tillräckligt tydligt understödde vår tänkta arbetslinje. Vi har därför gjort förändringar och infört rehabiliteringsinsatser och byggt ut stöd och sätt att få stöd att komma tillbaka till arbetslivet som tidigare saknades, vilket kritiserades av många. En hel del av detta kommer nu på plats, hoppas vi, och ska fungera på det sätt som det är tänkt, det vill säga att folk verkligen ska kunna få hjälp till arbete. Det kan sedan bli aktuellt att göra denna utredning. Det hoppas jag att vi ska kunna återkomma med besked om.

Jämställdhetspolitiken i Europa

Anf. 68 CARINA OHLSSON (s):

Fru talman! Förra veckan hade Europarådet sin parlamentariska session. Då valde EPP en ny gruppledare. Samma gruppledare anförde i debatt och diskussion om uppföljningen av Kairodeklarationen att man skulle stryka alla meningar där sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter kom med. Man skulle även stryka begrepp som gender equality, för gruppledaren sade att den typen av språkbruk användes inte i Italien.

Jag undrar hur statsministern med sina partikolleger bedriver jämställdhetspolitik. Vi har hört att det är en viktig fråga, och det är bra att många har tagit upp den. Det är viktigt att man verkligen kraftfullt försvarar det som 179 länder har skrivit under så att inte denna typ av angrepp på de mänskliga rättigheterna får fäste. Det var ganska många som röstade med EPP:s gruppledare, så han var inte ensam.

Anf. 69 Statsminister FREDRIK REINFELDT (m):
Fru talman! Jag blir lite osäker på om vi talar om Europarådet eller Europaparlamentet.

(CARINA OHLSSON (s): Europarådet.)

Jag tänkte väl det. Jag kände inte igen att vi skulle ha valt en ny gruppleddare i Europaparlamentet. Jag vet inte vad detta har handlat om. Är poängen att det finns skilda politiska kulturer i Europa är det också min erfarenhet. Det kommer inte att förändra Moderaternas syn på behovet av jämställdhetsåtgärder. Jag vet inte närmare vad den nyvalde gruppleddaren har sagt och inte heller hur andra representanter förhöll sig, så därför är det svårt att kommentera.

Valfrihet inom äldreomsorgen

Anf. 70 MARGARETA B KJELLIN (m):

Fru talman! Vi har under det senaste året infört en lag om valfrihet inom äldreomsorgen. Den lagen är frivillig för kommunerna att införa till skillnad från valfrihet i sjukvården. Hur ser statsministern på möjligheten att göra valfriheten inom äldreomsorgen jämställd med valfriheten inom sjukvården?

Anf. 71 Statsminister FREDRIK REINFELDT (m):

Fru talman! Det pågår alltid en diskussion hur lagstiftning ska ställas kontra kommunalt självbestämmande. Det är alltid en avvägning hur långtgående statsmaktens ambition om jämlik sjukvård eller jämlika förhållanden inom äldreomsorg kan drivas ställt mot det motsatta intresset att ibland kunna ha lokalprofilering och mer av kommunalt självbestämmande. Det är inte alltid så att vi når samma typ av kompromiss, vilket frågan visar på. Jag vill inte ställa något annat i utsikt än att detta var vad vi var överens om.

Det viktigaste är dock att det sker en kvalitetsförstärkning och att det blir en känsla av att äldreomsorgen blir värdigare och ger större möjligheter att påverka för enskilda äldre. Det är det vi vill åstadkomma.

Anf. 72 TREDJE VICE TALMANNEN:

Med detta är frågestunden avslutad. Jag tackar statsministern för medverkan.

9 § Bordläggning

Anmälades och bordlades

Proposition

2009/10:94 Övergångsvis dokumenthantering vid flyttningar under punktskatteuppskov

10 § Anmälan om interpellation

Prot. 2009/10:69
4 februari

Anmäldes att följande interpellation framställdes

den 4 februari

2009/10:224 Statlig verksamhet i Ånge

av *Hans Stenberg* (s)

till näringsminister Maud Olofsson (c)

Interpellationen redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabbprotokoll tisdagen den 9 februari.

11 § Anmälan om frågor för skriftliga svar

Anmäldes att följande frågor för skriftliga svar framställdes

den 4 februari

2009/10:478 Beskattning av syntetiska drivmedel

av *Sven Bergström* (c)

till finansminister Anders Borg (m)

2009/10:479 Djurskyddskontrollen

av *Tina Ehn* (mp)

till jordbruksminister Eskil Erlandsson (c)

Frågorna redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabbprotokoll tisdagen den 9 februari.

12 § Kammaren åtskildes kl. 14.45.

Förhandlingarna leddes

av förste vice talmannen från sammanträdets början till ajourneringen

kl. 13.28 och

av tredje vice talmannen därefter till sammanträdets slut.

Vid protokollet

ANNALENA HANELL

/Eva-Lena Ekman

Innehållsförteckning

1 § Justering av protokoll	1
2 § Anmälan om fördröjt svar på interpellation	1
3 § Svar på interpellation 2009/10:194 om havandeskapspenning.....	1
Anf. 1 Statsrådet CRISTINA HUSMARK PEHRSSON (m).....	1
Anf. 2 EVA-LENA JANSSON (s).....	2
Anf. 3 Statsrådet CRISTINA HUSMARK PEHRSSON (m).....	3
Anf. 4 EVA-LENA JANSSON (s).....	4
Anf. 5 Statsrådet CRISTINA HUSMARK PEHRSSON (m).....	5
Anf. 6 EVA-LENA JANSSON (s).....	5
Anf. 7 Statsrådet CRISTINA HUSMARK PEHRSSON (m).....	6
4 § Svar på interpellation 2009/10:200 om djurskyddskontrollen	6
Anf. 8 Jordbruksminister ESKIL ERLANDSSON (c).....	6
Anf. 9 ALF ERIKSSON (s)	7
Anf. 10 Jordbruksminister ESKIL ERLANDSSON (c).....	8
Anf. 11 ALF ERIKSSON (s)	9
Anf. 12 Jordbruksminister ESKIL ERLANDSSON (c).....	9
Anf. 13 ALF ERIKSSON (s)	10
Anf. 14 Jordbruksminister ESKIL ERLANDSSON (c).....	11
5 § Svar på interpellation 2009/10:172 om kunskap om vissa cancerrisker.....	11
Anf. 15 Socialminister GÖRAN HÄGGLUND (kd)	11
Anf. 16 JAN LINDHOLM (mp)	13
Anf. 17 Socialminister GÖRAN HÄGGLUND (kd)	14
Anf. 18 JAN LINDHOLM (mp)	15
Anf. 19 Socialminister GÖRAN HÄGGLUND (kd)	16
Anf. 20 JAN LINDHOLM (mp)	17
Anf. 21 Socialminister GÖRAN HÄGGLUND (kd)	17
6 § Svar på interpellation 2009/10:177 om arbetet med klimatflyktingproblematiken.....	17
Anf. 22 Statsrådet GUNILLA CARLSSON (m).....	17
Anf. 23 JAN LINDHOLM (mp)	18
Anf. 24 Statsrådet GUNILLA CARLSSON (m).....	19
Anf. 25 JAN LINDHOLM (mp)	20
Anf. 26 Statsrådet GUNILLA CARLSSON (m).....	21
Anf. 27 JAN LINDHOLM (mp)	22
Anf. 28 Statsrådet GUNILLA CARLSSON (m).....	23
7 § Hänvisning av ärenden till utskott	24
Ajournering.....	24
Återupptagna förhandlingar	24

8 § Statsministerns frågestund.....	24	Prot. 2009/10:69
Anf. 29 TREDJE VICE TALMANNEN	24	4 februari
<i>Arbetslösheten</i>	<i>24</i>	
Anf. 30 SVEN-ERIK ÖSTERBERG (s)	24	
Anf. 31 Statsminister FREDRIK REINFELDT (m).....	25	
Anf. 32 SVEN-ERIK ÖSTERBERG (s)	25	
Anf. 33 Statsminister FREDRIK REINFELDT (m).....	25	
<i>Mänskliga rättigheter i svensk utrikespolitik</i>	<i>26</i>	
Anf. 34 ALICE ÅSTRÖM (v).....	26	
Anf. 35 Statsminister FREDRIK REINFELDT (m).....	26	
Anf. 36 ALICE ÅSTRÖM (v).....	26	
Anf. 37 Statsminister FREDRIK REINFELDT (m).....	27	
<i>Sysselsättningsläget i Sverige</i>	<i>27</i>	
Anf. 38 PETER ERIKSSON (mp)	27	
Anf. 39 Statsminister FREDRIK REINFELDT (m).....	27	
Anf. 40 PETER ERIKSSON (mp)	28	
Anf. 41 Statsminister FREDRIK REINFELDT (m).....	28	
<i>Skatten för pensionärer.....</i>	<i>28</i>	
Anf. 42 FREDRIK SCHULTE (m).....	28	
Anf. 43 Statsminister FREDRIK REINFELDT (m).....	29	
<i>Arbetsmarknadspolitiken</i>	<i>29</i>	
Anf. 44 STEFAN TORNBERG (c).....	29	
Anf. 45 Statsminister FREDRIK REINFELDT (m).....	29	
<i>Regimen i Iran</i>	<i>30</i>	
Anf. 46 FREDRIK MALM (fp)	30	
Anf. 47 Statsminister FREDRIK REINFELDT (m).....	30	
<i>Falska identiteter på Internet</i>	<i>30</i>	
Anf. 48 LENNART SACRÉDEUS (kd)	30	
Anf. 49 Statsminister FREDRIK REINFELDT (m).....	31	
<i>Stöd till Haitis återuppbyggnad.....</i>	<i>31</i>	
Anf. 50 BODIL CEBALLOS (mp)	31	
Anf. 51 Statsminister FREDRIK REINFELDT (m).....	31	
<i>Störningar i tågtrafiken vintertid.....</i>	<i>32</i>	
Anf. 52 PIA NILSSON (s)	32	
Anf. 53 Statsminister FREDRIK REINFELDT (m).....	32	
<i>Jämställdhet i arbetslivet.....</i>	<i>32</i>	
Anf. 54 HELENA BOUVENG (m).....	32	
Anf. 55 Statsminister FREDRIK REINFELDT (m).....	33	
<i>Kvotering till bolagsstyrelser.....</i>	<i>33</i>	
Anf. 56 JOHAN LÖFSTRAND (s).....	33	
Anf. 57 Statsminister FREDRIK REINFELDT (m).....	33	
<i>Jämställdhetspolitiken</i>	<i>34</i>	
Anf. 58 HILLEVI LARSSON (s).....	34	
Anf. 59 Statsminister FREDRIK REINFELDT (m).....	34	
<i>Bostadsbyggandet och sysselsättningen</i>	<i>35</i>	
Anf. 60 LARS JOHANSSON (s)	35	
Anf. 61 Statsminister FREDRIK REINFELDT (m).....	35	
<i>Riksdagens kontrollfunktion</i>	<i>35</i>	

Anf. 62 PATRIK BJÖRCK (s).....	35
Anf. 63 Statsminister FREDRIK REINFELDT (m)	36
<i>Sjukförsäkringsreglerna</i>	36
Anf. 64 MARIE NORDÉN (s).....	36
Anf. 65 Statsminister FREDRIK REINFELDT (m)	36
<i>Socialförsäkringarna</i>	37
Anf. 66 JASENKO OMANOVIC (s).....	37
Anf. 67 Statsminister FREDRIK REINFELDT (m)	37
<i>Jämställdhetspolitiken i Europa</i>	37
Anf. 68 CARINA OHLSSON (s).....	37
Anf. 69 Statsminister FREDRIK REINFELDT (m)	38
<i>Valfrihet inom äldreomsorgen</i>	38
Anf. 70 MARGARETA B KJELLIN (m)	38
Anf. 71 Statsminister FREDRIK REINFELDT (m)	38
Anf. 72 TREDJE VICE TALMANNEN.....	38
9 § Bordläggning	38
10 § Anmälan om interpellation	39
11 § Anmälan om frågor för skriftliga svar	39
12 § Kammaren åtskildes kl. 14.45.	39

